

BUDAPEST

TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

TERÜLETI HATÁSVIZSGÁLAT

BUDAPEST TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

**TERÜLETI (KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI)
HATÁSVIZSGÁLAT**

Budapest, 2013. május

SZERZŐK

MEGBÍZÓ: BUDAPEST FŐVÁROS ÖNKORMÁNYZAT

**SAKMAI IRÁNYÍTÓ: BUDAPEST FŐVÁROS
FŐPOLGÁRMESTERI HIVATAL
VÁROSÉPÍTÉSI FŐOSZTÁLY**

Finta Sándor főépítész
Maczák Johanna
Kovács Barbara
Lelkes Nóra
Mátrai Réka

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS:

BFVT Kft.

Szerzők:

Albrecht Ute
területrendező tervező – vezető településtervező – okl. építészmérnök

András István
területrendező tervező – vezető településtervező – okl. építészmérnök

Közreműködött:

Balla Mariann
okl. építészmérnök

Horváth Ágnes
okl. településmérnök, okl. építészmérnök

Szűcs András
okl. településmérnök

Tóth Attila
okl. településmérnök

INFRASTRUKTÚRA:

BFVT Kft.

Szerzők:

Pető Zoltán
okl. építőmérnök, közlekedéstervező

Román Péter
okl. építőmérnök

Közreműködött:

Orosz István
okl. villamosmérnök, mérnök-közgazdász

Rubus Zoltán
okl. építőmérnök

TERMÉSZETI KÖRNYEZET:

BFVT Kft.

Szerzők:

Tatai Zsombor
okl. tájépítészmérnök

Pogány Aurél
területrendező tervező – okl. tájépítészmérnök

Niedetzky Andrea
okl. tájépítészmérnök

Zétényi Dávid
okl. tájépítészmérnök

GAZDASÁG:

Szerző:

Varga-Ötvös Béla
okl. közgazda

TÁRSADALOMTUDOMÁNY:

Szerzők:

Dr. Rédei Mária
MTA Doktora, DSc.

Dr. Csizmady Adrienne
szociológus

TARTALOM

- 1. A TERÜLETI HATÁSVIZSGÁLAT KIDOLGOZÁSÁNAK ISMERTETÉSE**
- 2. BUDAPEST TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁNAK ISMERTETÉSE ÉS CÉLJAINAK ÖSSZEVETÉSE MÁS MEGEGYEZŐ SZINTŰ TERVEK, KONCEPCIÓK, PROGRAMOK CÉLJAIVAL**
 - 2.1. BUDAPEST TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁNAK FŐBB CÉLJAI, TARTALMÁNAK ÖSSZEFOGLALÓ ISMERTETÉSE
 - 2.2. A KONCEPCIÓ ÖSSZEVETÉSE MÁS, MEGEGYEZŐ SZINTŰ RELEVÁNS TERVEKKEL, KONCEPCIÓKKAL
 - 2.3. A KONCEPCIÓ RÉSZCÉLJAINAK KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI SZEMPONTÚ KONZISZTENCIA VIZSGÁLATA, AZ ESETLEGES ELLENTMONDÁSOK FELTÁRÁSA
 - 2.4. A JELENLEGI KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI ÁLLAPOTNAK A TERVVEL ÖSSZEFÜGGÉSBEN LÉVŐ ELEMEINEK ISMERTETÉSE
 - 2.5. A TERVBEN JAVASOLT TÉRSÉGI TERÜLETFELHASZNÁLÁSI KATEGÓRIÁK KIJELELÉSÉVEL ÉS ÖVEZETEK LEHATÁROLÁSÁVAL KAPCSOLATOS AZON KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI JELLEMZŐK AZONOSÍTÁSA, AMELYEKRE A TERV VALÓSZÍNŰLEG JELENTŐS BEFOLYÁSSAL LESZ
 - 2.6. A KONCEPCIÓ ÁLTAL FELTÁRT KÖRNYEZETI KONFLIKTUSOK ÉRTÉKELÉSE, ÉS A KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI ÁLLAPOT VÁRHATÓ ALAKULÁSA ABBAN AZ ESETBEN, HA A JAVASLATOK NEM VALÓSULNÁNAK MEG
 - 2.7. A TERV CÉLJAINAK MEGVALÓSULÁSA ESETÉN A KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI SZEMPONTBÓL KÖZVETETT VAGY KÖZVETLEN NEGATÍV HATÁST KIVÁLTÓ TÉNYEZŐK FELTÁRÁSA
- 3. JAVASLAT KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI, GAZDASÁGI SZEMPONTÚ INTÉZKEDÉSRE**
 - 3.1. A KONCEPCIÓ ÉRVÉNYESÜLÉSE SORÁN FELLÉPŐ, KÖRNYEZETRE ÉS EMBERI EGÉSZSÉGRE, VALAMINT A TÁRSADALOMRA ÉS A GAZDASÁGRA KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE VAGY ELLENTÉTELEZÉSRE VONATKOZÓ JAVASLATOK ÉS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK
 - 3.2. JAVASLAT OLYAN KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI SZEMPONTÚ ELŐÍRÁSOKRA, FELTÉTELEKRE, AMELYEKET A TERV ÁLTAL BEFOLYÁSOLT MÁS TERVEKNÉL FIGYELEMBE KELL VENNİ
- 4. BUDAPEST TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁBAN SZEREPLŐ JAVASLATOK VÁRHATÓ HATÁSAINAK ELEMZÉSE MAGVALÓSULÁSUK ÉS MEG NEM VALÓSULÁSUK ESETÉN**
 - 4.1. A KONCEPCIÓBAN SZEREPLŐ JAVASLATOK RÉSZLETEZŐ ELEMZÉSE AZOK MEGVALÓSULÁSA, ILLETVE AZOK MEG NEM VALÓSULÁSA ESETÉN VÁRHATÓ HATÁSUK SZERINT KÖRNYEZETI SZEMPONTBÓL
 - 4.1.1. a termőföld mennyiségére
 - 4.1.2. a talaj minőségére
 - 4.1.3. a földtani és ásványvagyokra
 - 4.1.4. a levegő minőségére
 - 4.1.5. a vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)
 - 4.1.6. a hulladékgazdálkodás helyzetére
 - 4.1.7. a tájra (tájszerkezet, tájhasználat)
 - 4.1.8. az épített környezetre
 - 4.1.9. a kulturális örökségre (műemlékvédelem, régészet)

4.1.10. az élővilágra (ökológiai hálózatra, védett természeti területekre, biodiverzitásra)

4.2. A KONCEPCIÓBAN SZEREPLŐ JAVASLATOK RÉSZLETEZŐ ELEMZÉSE AZOK MEGVALÓSULÁSA, ILLETVE AZOK MEG NEM VALÓSULÁSA ESETÉN VÁRHATÓ HATÁSUK SZERINT TÁRSADALMI SZEMPONTBÓL

4.2.1. a népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)

4.2.2. a foglalkoztatásra

4.2.3. a szabadidő eltöltésre, a rekreáció területi feltételeire

4.2.4. a népesség életminőségére és egészségi állapotára, szociális helyzetére

4.2.5. a társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére

4.3. A KONCEPCIÓBAN SZEREPLŐ JAVASLATOK RÉSZLETEZŐ ELEMZÉSE AZOK MEGVALÓSULÁSA, ILLETVE AZOK MEG NEM VALÓSULÁSA ESETÉN VÁRHATÓ HATÁSUK SZERINT GAZDASÁGI SZEMPONTBÓL

4.3.1. a térszerkezetre (a térszerkezet alakulása, a területhasználat változásai, területek rendeltetésének változása, vagy használatának korlátozása, területi fejlődés térbeli korlátai)

4.3.2. a településrendszerre

4.3.3. természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)

4.3.4. az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére

4.3.5. a mezőgazdaságra

4.3.6. az erdőgazdálkodásra

4.3.7. az idegenforgalomra

4.3.8. a vízgazdálkodásra

4.3.9. a térség eltartó képességére és versenyképességére

4.3.10. műszaki infrastruktúrára (elérési távolságok és idők, kapcsolati hiányok, nagyberuházások kivitelezési költségeit befolyásoló tényezők, mint például domborzati viszonyok, műtárgyak)

4.3.11. az energiaellátásra

5. ÖSSZEFOGLALÁS

1. A TERÜLETI HATÁSVIZSGÁLAT KIDOLGOZÁSÁNAK ISMERTETÉSE

A területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat (a továbbiakban: területi hatásvizsgálat) készítését a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet írja elő a területi tervek esetében, melyek körébe a területrendezési tervek mellett a területfejlesztési koncepció is tartozik. A területi hatásvizsgálat a tervek javaslattevő fázisának megalapozó munkarészeként készül.

Jelen hatásvizsgálat Budapest területfejlesztési koncepciójának egyik megalapozó fejezete, célja a koncepció céljaiban foglaltak várható környezeti, társadalmi és gazdasági hatásainak, illetve a javasolt változások várható következményeinek feltárása és számbavétele a szakmai és társadalmi egyeztetésekben résztvevők, valamint a döntéshozók számára.

A területfejlesztésben résztvevők száma egyre növekszik. A döntéshozók számára kiemelt jelentőségű a várható hatások felmérése, a kölcsönhatások magyarázó tényezőkre történő bontása, ami a monitoring rendszer részét képezi. Mindez azért is célszerű, mert így a döntéshozók azonosítani tudják, hogy egyes tényezők mennyiségi és összetételi megváltozása milyen hatással lesz a folyamatra, a területi fejlődés egészére.

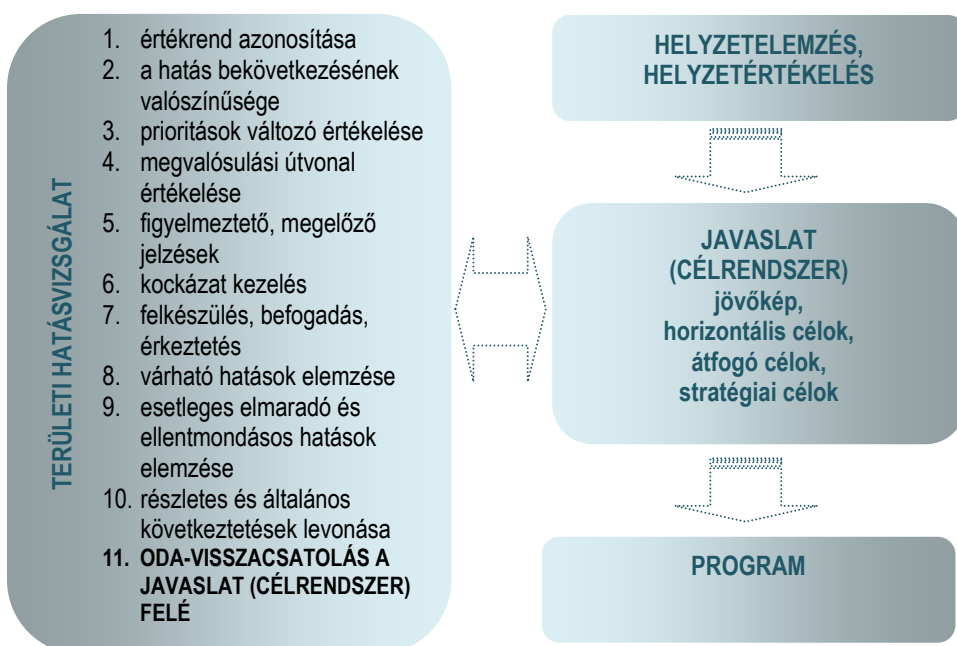
A területi hatásvizsgálat kidolgozásának folyamata

A 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 9. melléklete tartalmazza a területi hatásvizsgálat tartalmi követelményeit.

Budapest területfejlesztési koncepciójának javaslata a Fővárosi Közgyűlés 2012. november 28-án, a 2617/2012. érdemi határozattal elfogadott, a továbbtervezés alapjául szolgáló helyzetelemzésre épül. A részletes vizsgálatok elvégzését és a helyzetelemzést követően már a helyzetértékelés részeként a térség lehetséges fejlesztési irányainak bemutatása, és ezek alapján a lehetséges cselekvési területek meghatározása is megtörtént.

A területi hatásvizsgálat a területfejlesztési koncepció javaslattevő munkafázisával párhuzamosan készült. A tervezési munka megkezdésekor természetesen teljes körű hatásvizsgálatot készíteni még nem lehet, viszont csak a tervezési folyamat végeztével sem célszerű, mert az elkészült koncepció már nem tudná befogadni a vizsgálat által feltárt esetleges konfliktusokra adandó válaszokat. A folyamat elején tehát a lehetséges cselekvési területeken jelentkező hatásokból lehetett kiindulni, a későbbiekben a kirajzolódó célok hatásait lehetett már elemezni, így az egyeztetések, a célrendszer széleskörű ismertetése előtt-közben az anyag rugalmasan tud reagálni a vizsgálat eredményére. Értelemszerűen a hatásvizsgálat folyamatát lezárni (véglegesnek tekinteni) nem lehet, míg a koncepció nem véglegesedik.

A területi hatásvizsgálat módszerét, menetét és a koncepciókészítés folyamatát bemutató ábra:

A területi hatásvizsgálathoz felhasznált információk

A területi hatásvizsgálat a *Budapest területfejlesztési koncepciójának* elkészült dokumentumokban (a helyzetelemzésen, a helyzetelemzés mellékletén) található információkon alapszik. A helyzetelemzést a *Budapest 2030 – Hosszú távú városfejlesztési koncepció* készítése során összegyűjtött és kiértékelt részletes adatok határozták meg amellet, hogy a területfejlesztési műfaj kapcsán új vizsgálati munkarészek is készültek (pl. külső tervek elemzése, koherenciavizsgálat). A területi hatásvizsgálat során - természeténél fogva - újabb adatgyűjtés nem történik, a területfejlesztési koncepció célrendszerében kitűzött elvárások lehetséges hatásait vizsgálja.

Felhasznált adatbázisok:

TEIR, FAVI-KÁRINFO, KSH, a főváros és a kerületek által szolgáltatott adatok, az ágazati adatszolgáltatók által rendelkezésre bocsátott adatok, az azokból készült elemzések, valamint a BFVT Kft saját térinformatikai és egyéb adatbázisa.

Felhasznált tanulmányok, programok, stratégiák:

- OFTK
- Nemzeti Fenntartható Fejlesztés Stratégia
- Növekedési Terv
- Új Széchenyi Terv
- Nemzeti Vidékstratégia
- Nemzeti Környezetvédelmi Program
- Úton egy versenyképes és erőforrás hatékony közlekedési rendszer felé (EU Fehér könyv)
- A városi mobilitás új kultúrája felé (EU Zöld könyv)
- Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia 2012-224 (Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács – 2012. május)
- Nemzeti Kutatás-fejlesztési és Innovációs Stratégia 2020 – Társadalmi konzultációra készített tervezet (2012. november)
- Budapest Főváros EU stratégiája 2012. Budapest európai uniós forrás-felhasználási képességének javítását és az európai városhálózatba történő fokozottabb integrációját célzó stratégiai program és cselekvési terv
- Közép-Magyarország: fejlesztési igények és a kohéziós politika eszköztára 2012. tematikus füzet
- A városfejlesztés lehetőségei a kohéziós politikai jogszabály tervezetekben 2014-2020. BM
- Jelentés a vállalati KFI helyzetéről, 2012. NIH. BP.
- Atipikus foglalkoztatási formák nemzetközi összehasonlítása statisztikák alapján, TAMOP
- Innovation scoreboard EU 2011.
- Lakossági vélemények Studio Metropolitana
- Az EU 11 tematikus célja
- Planning for people, sustainable urban mobility (www.mobilityplans.eu)
- Munkaerő-piaci helyzetkép a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai alapján, 2010
- Partnerség figyelembe vétele a területfejlesztésben, különös tekintettel a civil szervezetekre, 2003, VÁTI.

2. BUDAPEST TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁNAK ISMERTETÉSE ÉS CÉLJAINAK ÖSSZEVETÉSE MÁS MEGEGYEZŐ SZINTŰ TERVEK, KONCEPCIÓK, PROGRAMOK CÉLJAIVAL

2.1. Budapest területfejlesztési koncepciójának főbb céljai, tartalmának összefoglaló ismertetése

Budapest területfejlesztési koncepciója komplex célrendszert állít fel: megfogalmazza a jövőképet, a minden célt átható horizontális célokat és fejlesztési alapelveket, valamint meghatároz négy átfogó és kilenc stratégiai célt.

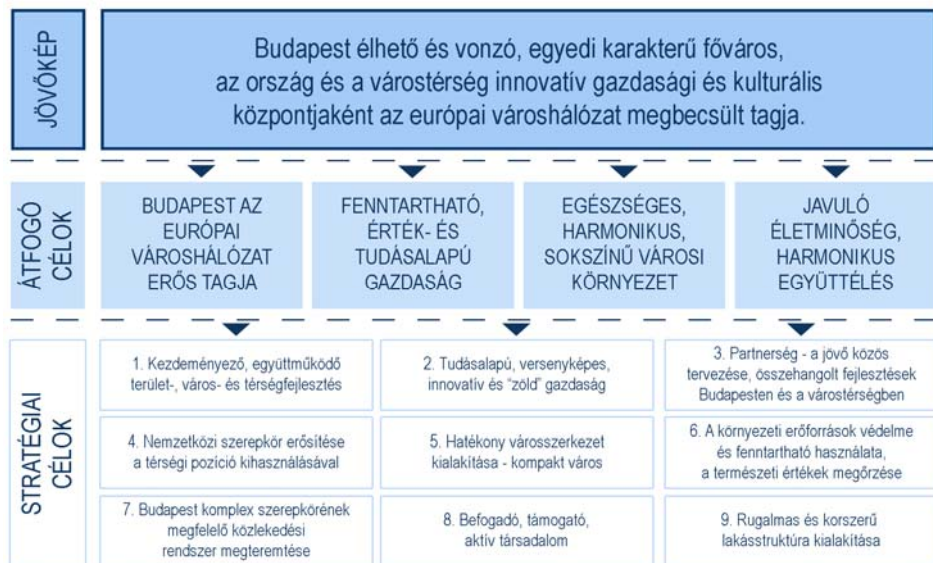
Budapest jövőképe Budapest élhető és vonzó, egyedi karakterű főváros, az ország és a várostérség innovatív gazdasági és kulturális központjaként az európai városhálózat megbecsült tagja.

Fejlesztési alapelvek Budapest területfejlesztése akkor lehet sikeres, ha élhető a város, ami szorosan összefügg működésének és környezetének fenntarthatóságával, egyben az esélyegyenlőség biztosításával. A koncepció célrendszerében ezek a fejlesztési alapelvek olyan szemléleti alapvetések, amelyeket a célrendszer minden egyes elemére vonatkozóan érvényesülnie kell.

Átfogó célok Az átfogó célok Budapest meglévő értékeire és sokszínűségére alapoznak, meghatározva azokat az irányokat, melyek az integrált fejlesztési elvek érvényesülése mellett Budapest jövőjének fejlesztési alapjait képezik. Az átfogó célok a következők.

- ▶ BUDAPEST AZ EURÓPAI VÁROSHÁLÓZAT ERŐS TAGJA
- ▶ FENNTARTHATÓ, ÉRTÉK- ÉS TUDÁSALAPÚ GAZDASÁG
- ▶ EGÉSZSÉGES, HARMONIKUS, SOKSZÍNŰ VÁROSI KÖRNYEZET
- ▶ JAVULÓ ÉLETMINŐSÉG, HARMONIKUS EGYÜTTÉLÉS

BTFK célrendszere

Stratégiai célkitűzések A koncepció javaslatában foglalt célok megvalósulása, illetve megvalósulásának elmaradása esetén várható hatásai képezik jelen hatásvizsgálat tárgyát.

(Megjegyzés: A Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal által a megyei önkormányzatok számára készített Útmutató „A megyei területfejlesztési koncepciók kidolgozásához” című koordinációs leírásban a stratégiai cél kifejezés szerepel, de célrendszeri szinten, tartalmilag az OFTK specifikus céljainak megfelel meg. A megyei koncepciók közötti összhang érdekében az Útmutató által használt STRATÉGIAI CÉL megfogalmazás kerül alkalmazásra jelen koncepcióban.)

A BTFK javaslata 9 stratégiai célt fogalmaz meg, melyek rövid összefoglalása a következő:

▶ KEZDEMÉNYEZŐ, EGYÜTTMŰKÖDŐ TERÜLET-, VÁROS- ÉS TÉRSÉGFEJLESZTÉS

A város- és térségfejlesztés alapvető célja, hogy a lakosság, a gazdasági szereplők és a különböző intézmények magas minőségű otthonra találjanak a városban, kiváló infrastrukturális, fenntartható természeti és épített környezet, valamint megfelelő szervezeti és jogi feltételrendszer biztosításával. Az érdekeltek bevonásával szinergikus hatású, forráskímélő és forrásfeltáró együttműködésre van szükség. A város- és térségfejlesztésbe bevonható jelentős potenciális fejlesztő erőt jelenleg a külföldi és hazai magántőke képezi. Az eddigi tendenciát kivetítve megállapítható, hogy a források túlnyomó többsége az uniótól érkezik majd, de jóval kisebb mértékben, mint az előző uniós költségvetési ciklusban. Nemzetgazdasági és várospolitikai érdek az önálló gazdasági kormányzás kiterjesztése annak érdekében, hogy a Fővárosi Önkormányzat minél erőteljesebben legyen képes térségi hatásokkal is bírni budapesti gazdasági életet szervezni. Ehhez olyan gazdasági bázis létrehozása szükséges, amely képessé teszi a várost gazdaságélénkítést eredményező és saját forrást képző kezdeményezésre.

A kezdeményező és együttműködő város- és térségfejlesztés az önkormányzati irányító szerep felvállalását, a gazdasági szereplők tevékenységét orientáló és koordináló szerepkör erősítését jelenti. A belső források bővülő újratermelése irányába kell elmozdulni úgy, hogy az itt keletkező hozzáadott érték minél nagyobb hányada kerüljön visszaforgatásra, alapot képezve a város- és térségfejlesztés újraképződő forrásainak biztosításához. Ez a fejlesztési forráskészlet fenntarthatóságának, egyben a foglalkoztatás növelésének is feltétele.

▶ TUDÁSALAPÚ, VERSENYKÉPES, INNOVATÍV ÉS „ZÖLD” GAZDASÁG

Budapest és térsége általános gazdaságfejlesztési célja - összhangban a nemzetgazdasági célokkal - egy stabil, erős gazdaság megalapozása, hogy minél több korszerű, innovatív, export-orientált tevékenység jöjjön létre, minél kisebb mértékű import-, anyag- és energia tartalommal, a meglévő munkahelyek megtartása mellett újak teremtésével. Cél továbbá, hogy Budapest és térségének lakossága, munkavállalói számára lehetővé váljon a képzettségüknek és ambícióiknak megfelelő, kiteljesedést és létbiztonságot nyújtó egzisztencia megteremtése. A vállalkozások számára pedig a befektetőbarát üzleti klíma és vonzó gazdasági környezet jöjjön létre.

Előnyben szükséges részesíteni a nemzetközi gazdasági környezethez alkalmazkodni képes, magas hozzáadott értéket létrehozó ágazatokat, egyúttal erősíteni Budapest egyetemvárosi, K+F+I és vállalkozásbarát jellegét. Előre kell lépni a tudástranszfert biztosító kapcsolati hálóik erősítésében, a piac, illetve a képzést és kutatást-fejlesztést végző helyek közötti információ áramoltatásában. Térségi jelentőségű ügy gazdaságfejlesztési tengelyek kialakítása, hogy tudás-intenzív környezetbarát technológiát alkalmazó ágazatok és klaszterek telepedjenek meg.

Magyarország és Budapest gazdaságélénkítésének forrásai közül építeni kell a megújuló-megújítható forrásokra (pl. termál, hulladék, napenergia), óriási tartalék rejlik az energiahatékonyság javításában, és adott a „kifogyhatatlan” humán erőforrás. Az energiahatékonyság növelése innovációra készíti a gazdasági szereplőket, fokozatosan átrendezve ezzel a gazdaság-szerkezetet. A „zöld” gazdaság átfogja a teljes urbanisztikai rendszert (ld. gazdaság, tudomány, oktatás, energia, infrastruktúra, lakhatás, üzleti klíma, közterülethasználat, rekreáció, turizmus). Ez képezheti a megújuló Budapest és térsége gazdaságának egyik fő „versenyképes” prémium hozzáadott értékét, mert helyi, megújuló, tudásalapú, egyensúlyban lévő, azaz fenntartható.

▶ PARTNERSÉG – A JÖVŐ KÖZÖS TERVEZÉSE, ÖSSZEHANGOLT FEJLESZTÉSEK BUDAPESTEN ÉS A VÁROSTÉRSÉGBEN

Budapest és várostérsége csak együtt lehet sikeres az európai városok növekvő versenyében. A közös sikerhez a terület- és településfejlesztés valamennyi állami, önkormányzati, gazdasági és civil szereplőjének közös érdekek alapján közös célokat megfogalmazó és összehangolt fejlesztési eszközöket alkalmazó, sokoldalú együttműködése szükséges.

Az együttműködés kulcsa az összehangoltság kell, hogy legyen, ennek alapja pedig a jogi, intézményi feltételek kialakítása. Közös érdek e nagyvárosi tér munkamegosztáson alapuló erős kohéziós egységgé formálása.

Mivel Budapest térségi funkciói – eltérő intenzitással – eltérő hatásterületeken érvényesülnek, ezért város és térsége közötti partnerséget, együttműködését és a jövő tervezését is (eltérő tartalommal) három szinten indokolt értelmezni és megszervezni.

- Budapest és a budapesti gazdasági térhez tartozó városok (Tatabánya, Székesfehérvár, Dunaújváros, Kecskemét, Szolnok, Hatvan-Gyöngyös) között egy európai szinten pozícionálható egységes budapesti gazdasági tér kialakítása érdekében
- Budapest és Pest megye között (a térségi szinten összehangolt fejlesztés megvalósítása és az agglomerációs problémák hatékony kezelés érdekében)
- A budapesti külső kerületek és a szomszédos agglomerációs települések között a kerület- és településközi fejlesztési és rendezési feladatok megoldására, közös integrált fejlesztési programok kezdeményezésére.

Az együttműködést és a közös tervezést ki kell terjeszteni terület- és településfejlesztési célok és az alkalmazásra kerülő fejlesztési és rendezési eszközök összehangolásán belül kiemelten a térsztruktúra közös érdekű fejlesztésének tervezésére, a térségi gazdaság fejlesztésére, a térségi zöldövezet kialakítására és a közlekedés térségileg összehangolt fejlesztésének tervezésére. Közlekedésfejlesztés vonatkozásában az elővárosi kötőpályás hálózat súlypontba helyezésével és a ráhordó rendszerek fejlesztésével a városi – városkörnyéki közlekedés integrációja, valamint az intermodális szolgáltatások intézményi és infrastrukturális feltételeinek megteremtése a cél.

▶ NEMZETKÖZI SZEREPKÖR ERŐSÍTÉSE A TÉRSÉGI POZÍCIÓ KIHASZNÁLÁSÁVAL

Budapest akkor lesz az európai városhálózat erős tagja, ha

- együttműködik minden lehetséges partnerrel a számára komparatív előnyöket hordozó témákban, mint a humán tőke vagy a földrajzi elhelyezkedés adottságainak érvényesítése;
- ha transzfer szerepet játszik Nyugat-Kelet és Észak-Dél relációjában a kultúra, az innováció, az árak, a tőke, a képzett munkaerő és szaktudás átadása/közvetítése terén.

Ehhez Budapestnek találkozáshelyé kell válnia a nemzetközi döntéshozatal, a kereskedelem és a kultúra meghatározó szereplői számára.

Budapesten ehhez a magasabb hozzáadott értékeket képviselő ágazatok letelepedését kell ösztönözni, ami megköveteli a biztonságos „környezet” kialakítását a közszolgáltatások, a környezetminőség, a közlekedési és kommunikációs kapcsolatok, valamint a befektetések tekintetében.

Ennek érdekében a hosszú távú társadalompolitikai jövőképpel rendelkező, fejlesztéseiben kezdeményező és proaktív budapesti városvezetés az egész ország számára lehetőségeket hordozó fejlesztési elképzeléseket fogalmaz meg, elsősorban a meglévő (humán, kulturális, és kapcsolati) tőkére támaszkodó részcélok és azok erőforrásokat koncentráló megvalósítása érdekében. A térben „elszórt” fejlesztések helyett erősen specializált és egymást erősítő alrendszereket alkotó tevékenységek, mint: zöld gazdaság, vállalkozásfejlesztés, közlekedés, innováció, egészség szolgáltatások és a felsőoktatás fejlesztése az irányadó. A városszerkezetben az épített mellett a természeti és a humán környezet alakítása, míg várostérségi szinten az összehangolt fejlesztési elképzelések és szolgáltatások nyújtása terén történő együttműködés járhat eredménnyel.

Az egységesülő Európa a kontinens közepén lévő Magyarország közlekedésre is jelentős hatást gyakorol, a nemzetközi és országos szintű közlekedési rendszerek közötti „határvonal” egyre inkább eltűnik, és helyét a várostérségek, régiók közötti utazási – szállítási kapcsolatrendszer veszi át. Ezt figyelembe véve, a távolsági kapcsolatok fejlesztésének célja a TEN-T hálózatok, az európai közlekedési folyosók multimodális kiépítésével az országos, illetve a nemzetközi elérhetőség javítása, valamint a transzkontinentális utazási, szállítási módok integrációjával a főváros európai csomóponti szerepkörének kiteljesítése.

▶ HATÉKONY VÁROSSZERKEZET KIALAKÍTÁSA - KOMPAKT VÁROS

A fenntartható város kompakt és vegyes használatú, ahol előnyben részesül a közösségi, a gyalogos és kerékpáros közlekedés.

Bár a kompakt város elvét a rendszerváltást követően megszületett városfejlesztési koncepciók, stratégiák és tervek is hangsúlyozzák, a demográfiai változások, a klímaváltozás és a globális gazdasági és pénzügyi válság miatt végképpen rá kell ébredni, hogy a kompakt város az, amely a rendelkezésre álló források ésszerű felhasználását teszi lehetővé. Fókuszálni kell a meglévő értékek megmentésére, megfelelő hasznosítására, minőségének javítására.

Az ökológiai szempontból értékes, pótolhatatlan földterületek beépítése helyett a város belső tartalékterületei képezzék a fejlesztések elsődleges célterületeit lakó-, gazdasági és zöldterületi fejlesztés számára egyaránt.

A megfelelő intenzitás és a vegyes területhasználat lehetővé teszi a „kis távolságok elvének” megvalósítását. Ha a mindennapok helyszínei közel vannak, elérésükhöz nem kell motorizált közlekedés, a kerékpározás, gyaloglás esélye is javul.

A főváros térbeli rendszerét a különböző használatú területek, az azokat kiszolgáló infrastruktúra hálózat, továbbá a funkcionális és hálózati sűrűsödést képező központok rendszerének összessége alkotja. E térbeli rendszer szerkezeti fejlődése meghatározza a város mindennapjait, a hálózatokon keresztül a várostérségre is hatással van, ahogy annak alakulása is visszahat a város kapcsolódó térségeire.

Budapest területhasználata folyamatos változáson megy keresztül, nagymértékben befolyásolja a város élhetőségét, lakói életminőségét. Meghatározó a gazdasági élet szintereként, egyben a város működésére, környezeti viszonyaira is jelentős hatással van. A nem megfelelő használat, kedvezőtlen szerkezeti tagolás működési zavarokhoz vezet. Budapest öt, eltérő adottságokkal rendelkező zónája (belső, átmeneti, elővárosi, hegyvidéki és Duna menti) differenciált fejlesztést igényel. Az értékek és problémák figyelembe vételével összhangot kell teremteni a területhasznosítás és a területek kiszolgálását biztosító különböző (humán és műszaki) infrastruktúrák között. A távlati fenntarthatóság érdekében egy-egy terület környezeti hatása és működtetésének költsége (létrehozás és ellátórendszerek üzemeltetése) az várható leggazdaságosabb kell, hogy legyen. Budapest sokszínűsége területhasználati értelemben olyan érték, melyet meg kell őrizni. Ezért olyan vegyes funkciójú, kompakt városi területhasználatot és hálózati rendszert kell kialakítani, mely tiszteletben tartja a megőzésre érdemes természeti és épített környezetet, a városkaraktert. Csökkenteni kell a közlekedési kényszereket, amely következtében kisebb terhelés éri a város zsúfolt területeit.

Cél tehát, hogy a területhasználat, az infrastruktúrák fejlesztése takarékosabb formát öltson, az új területek igénybevétele helyett a már infrastruktúrával ellátott területek (barnamezős területek) váljanak a fejlesztések célterületeivé, mindezt a közlekedési rendszer és a területek sajátosságaihoz alkalmazkodó differenciált központrendszer egymást erősítő fejlesztése egészítse ki. A kompaktságra való törekvés nem a sűrűség növelését, hanem az adott területhez illő optimális sűrűség meghatározását jelenti, a területek megfelelő tagoltsága és a kiszolgáló hálózatok gazdaságosan fenntartható kialakítása mellett.

A Duna legyen egész Budapesté! Természetközeli partjai váljanak a természetjáró rekreáció, barnamezős partjai a tágabban értelmezett rekreáció közösségi tereivé, a kultúra, a szórakozás, speciális budapesti lehetőségek színterévé, vagy - ahol az elfogadható – álljon a vízkapcsolatot igénylő gazdasági élet szolgálatába. A világörökségi területek minőségének növelése, a parthasználat kiterjesztése és humanizálása, az értékmegőrzés elsődrendű. A Duna mellett jelentős méretű kihasználatlan területek kiemelt típusú potenciállal rendelkeznek a város más területeihez képest, ezért a városszerkezetben elfoglalt helyi értékük miatt fejlesztésük komplex cél.

► A KÖRNYEZETI ERŐFORRÁSOK VÉDELME ÉS FENNTARTHATÓ HASZNÁLATA, A TERMÉSZETI ÉRTÉKEK MEGŐRZÉSE

A környezeti erőforrások védelme és fenntartható használata nem csak a jelenkor egészséges környezeti feltételeinek megteremtéséhez (pl. a tiszta levegőhöz, a zajszennyezés mérsékléséhez) szükséges, hanem az erőforrásokat a jövő generáció számára is meg kell őrizni, mind mennyiségi, mind minőségi értelemben. Továbbá fel kell készülni a klímaváltozásból fakadó következményekre is, melyek közvetlen veszélyt jelenthetnek a város lakosságára, épített és természeti értékeire (pl. extrém időjárási viszonyok következtében). A klímaváltozás mérséklése érdekében, a nemzetközi vállalatoknak megfelelően Budapestnek is csökkentenie kell az üvegházhatású gázok kibocsátását. Takarékosan kell gazdálkodni az energiaforrásokkal, az egyre nagyobb értéket képviselő vízkészletekkel, különösen az ivóvízzel, de az egyéb földtani elemekkel, a talajjal, főképpen a termőtalajjal és az egyedülálló élővilággal, amely a nagyvárosi környezet ellenére is fennmaradt. Ugyanakkor az urbanizációs folyamatok egyre jobban veszélyeztetik ezeket az erőforrásokat. A természeti, természetközeli területek indokolatlan beépülésének megakadályozása, az energiahatékonyság növelése, a megújuló energiaforrások alkalmazása, a motorizáció kedvezőtlen hatásainak (lég- és zajszennyezés) mérséklése, a talajszennyező-források felszámolása, a kármentesítés, a termelő hulladékok megfelelő ártalmatlanítása kiemelten fontos a fenntarthatóság szempontjából. Az élhetőség, különösen a

klímaadaptáció tekintetében különösen jelentős szerepe van a zöldfelületeknek is, mert életfolyamataik révén jelentős kondicionáló hatást fejtenek ki, mérséklik a városi hősziget-hatást. Mindezek figyelembevételével Budapest és környékének környezeti adottságai, nagyváros létének ellenére jelentős potenciált rejtnek magukban, mely kiváló alapot teremt egy élhetőbb város megteremtéséhez.

▶ BUDAPEST KOMPLEX SZEREPKÖRÉNEK MEGFELELŐ KÖZLEKEDÉSI RENDSZER MEGTEREMTÉSE

A társadalmi, gazdasági, technológiai fejlődés eredményeképpen Európában az urbánus épített környezet vált a meghatározóvá. Budapest az Európai Unió egyik jelentős városaként, tudatos fejlesztéspolitikája folytán gazdasági-szellemi központ szerepet tölthet be a Duna Régióban és a Kárpát-medencében. A külső és belső közlekedési kapcsolatokat ennek megfelelően kell biztosítani. A város mindennapi életéhez, feladatai ellátásához, színvonalas működéséhez nélkülözhetetlen a komplex, a város összetett szerepkörének megfelelő többszintű közlekedési rendszer, amely egyidejűleg megfelel a nemzetközi, az országos, a térségi és a nagyvárosi szerepből fakadó, egymástól eltérő mobilitási igényeknek

Az egységesülő Európa Magyarország közlekedésre is jelentős hatást gyakorol, a nemzetközi és országos szintű közlekedési rendszerek közötti „határvonal” egyre inkább eltűnik, helyét a várostérségek, régiók közötti utazási - szállítási kapcsolatrendszer veszi át. Ezt figyelembe véve, a külső, távolsági kapcsolatok fejlesztésének célja a TEN-T hálózatok, európai közlekedési folyosók és a főváros közötti kapcsolatok multimodális kiépítésével a nemzetközi és az országos elérhetőség javítása, továbbá a transzkontinentális utazási, szállítási módok integrációjával Budapest európai csomóponti szerepkörének (HUB) kiteljesítése.

Az ország egyes részei és a főváros közötti kapcsolatok szempontjából tovább kell javítani Budapest elérhetőségét, de ugyanakkor biztosítani kell a jelenleg főváros centrikus kapcsolati rendszer oldását is (a tranzit forgalom számára Budapest elkerülését biztosítva).

Az egységesülő Európát felépítő regionalizmus keretében a városi-városkörnyéki közlekedés integrációja, valamint az intermodális szolgáltatások intézményi- és infrastrukturális feltételeinek megteremtése is egyre fontosabb.

A város mennyiségi szempontból meghatározó jelentőségű belső közlekedése – a műszaki infrastruktúra és annak felhasználásával nyújtott szolgáltatások együttese – akkor lehet hosszú távon is eredményes, ha az a fenntarthatóság szempontjainak megfelelően fejleszthető, és gazdaságosan üzemeltethető. A fenntartható fejlődés szempontjából fontos, hogy a helyváltoztatás iránti igények a terület-város szerkezetének tervszerű alakításával fajlagosan csökkenjenek, és az utazási szokások tudatos befolyásolásával tolódjanak el a környezetet kímélő közlekedési módok felé, intelligens mobilitást eredményezve.

▶ BEFOGADÓ, TÁMOGATÓ, AKTÍV TÁRSADALOM

Budapest történeti adottságainál fogva sokszínű város, számos nemzeti, etnikai, vallási kisebbség, különböző korosztályokhoz tartozó, eltérő egészségi állapotban, élethelyzetben lévő egyének és csoportok lakóhelye. A sokszínűség egyenlőtlenség és konfliktushelyzetek kialakulásához vezethet, amit kezelni kell. A befogadó társadalom alapja az egyenlő bánásmód és az anti-diszkrimináció, mely az ide érkező és már itt élő társadalmi kisebbségekkel szembeni befogadó attitűdöt, a beilleszkedés támogatását jelenti, melyben kiemelt szerep jut a helyi szociális hálóknak is. Budapest lakosságának külső migráció nélkül csökkenne, a népességszám növelése csak beköltözéssel érhető el. A jövőben a főváros irányú belső migráció és a nemzetközi vándorlás növekedni fog, melynek következményeként fiatalok és a külföldiek aránya folyamatosan nőni fog. Azonban ez sem lesz képes ellensúlyozni az idős korosztályok növekvő arányát. A népesség előregedése, valamint az új gazdasági-társadalmi kihívások indukálják az életmód változását, az új típusú egyéni és társadalmi igények megjelenését, melyre a városnak reflektálnia kell. Mindez új kihívásokat jelent a szolgáltatások növelésére, az innováció befogadására és felhasználásra, az esélyegyenlőség megerősítésére a diszkrimináció megakadályozására. A kihívások kezelésében együtt kell működni a fővárosi és a kerületi önkormányzatoknak, az intézményeknek, a civil és egyházi szervezeteknek, illetve a forprofit szférának is: helyi cégek, vállalkozások közötti együttműködés, és a helyi szociális háló erősítése a cél. A városlakók számára a lakóhelyválasztás, a lakóhely vonzerejének fontos tényezője, hogy az elérhető intézmények, szolgáltatások köre élethelyzetükhöz adekvát legyen,

lakókörnyezetüket biztonságosnak tudják. A főváros szolgáltatásai megfelelőek a jelenlegi lakosságszám kiszolgálásához, a hosszú távú demográfiai és a közép távon várható gazdasági folyamatok tükrében azonban megállapítható, hogy a szociális ellátórendszer még nem elég felkészült. A rendszerváltás óta visszaszorulóban van az egyesületi sporttevékenység, ez számos sportlétesítmény bezárásához vezetett. A lakosság egészségi állapotának javításához nem csak az ellátórendszer, de a prevenció minőségi és mennyiségi fejlesztése is szükséges.

▶ RUGALMAS ÉS KORSZERŰ LAKÁSSTRUKTÚRA KIALAKÍTÁSA

A város/várostérség szempontjából nézve a lakáskínálat alakulása meghatározó az életminőség, népességmegtartó képesség, a térbeli-társadalmi szerkezet alakulása, az ezzel is összefüggő társadalmi integráció, valamint a vonzerő, versenyképesség, gazdasági teljesítmény szempontjából is. A lakosság változó szociodemográfiai összetétele – egyebek mellett a lakosság elöregedéséből, gazdasági helyzetének változásából fakadó változások, a háztartás-szerkezet változásai, a főváros nemzetközi migrációban betöltött szerepének alakulása – kihívásokat jelent a fővárosi lakásrendszer számára. A fővárosi lakásállomány jelentős strukturális problémákkal küzd, ehhez tartozik a bérlakások hiánya, bizonyos területein a kis alapterületű lakások magas aránya, az elmaradó felújítások eredményeképpen a lakásállományban felhalmozódó fizikai, műszaki problémák (és következményükként kialakult szegregált területek), valamint a kiegyensúlyozatlan korábbi és közelmúltbeli lakóterületi fejlesztések eredményeképpen intézményekkel, szolgáltatásokkal (esetenként infrastrukturálisan is) rosszul ellátott lakóterületek a főváros több pontján. A XXI. század teremtette újfajta mobilitási lehetőségekre lényegesen rugalmasabb lakásstruktúra létrehozásával kell válaszolni, melyben annak összetétele, a lakásméretetek, a piaci és nem piaci lakásbérleti szegmens egymáshoz viszonyuló aránya, megfizethetősége, továbbá a városon belüli térbeli eloszlás, a térbeli-társadalmi különbségek csökkentése egyaránt meghatározó fontos.

2.2. A koncepció összevetése más, megegyező szintű releváns tervekkel, koncepciókkal

Budapest területfejlesztési koncepciójával egyetlen megegyező szintű, releváns koncepció van: a fővárost körülvevő Pest megye területfejlesztési koncepciója.

A tervezési folyamat során az önkormányzatokat képviselő főépítészek részvételével többszöri egyeztetés zajlott a két terv készítői között. A fejlesztési irányok térbeli összhangjának megteremtése érdekében az összetartozó területekben közös térképek is születtek.

Budapest és Pest megye területfejlesztési koncepciójának kidolgozása a kölcsönös előnyök szem előtt tartásával zajlott. Ily módon erősítik egymás hatását és növelik a megvalósulás valószínűségét.

PMTFK: Pest Megye területfejlesztési koncepciója

BTFK: Budapest területfejlesztési koncepciója

PMTFK		BTFK	
JÖVŐ-KÉP	Európai térkép versenyképes, minőségi életfeltételeket biztosító megye		Budapest élhető és vonzó, egyedi karakterű főváros, az ország és a várostérség innovatív gazdasági és kulturális központjaként az európai városhálózat megbecsült tagja
	A gazdasági környezet megújítása		

PMTFK		BTFK	
ÁTFOGÓ CÉLOK		0	Budapest az Európai városhálózat erős tagja
	Térszerkezet fejlesztése és kiegyensúlyozása A lokális- és makrotérségi érdekeket kiszolgáló tudó, fenntartható környezet		Fenntartható, érték- és tudásalapú gazdaság
	Gazdaság dinamizálása Az értékteremtő képesség növelése a térség adottságaira építve		
		0	Egészséges, harmonikus, sokszínű városi környezet
	Társadalmi megújulás Testben és lélekben egészséges, együttműködő egyén és közösségek		Javuló életminőség, harmonikus együttélés

PMTFK		BTFK	
SPECIFIKUS CÉLOK		0	Kezdeményező, együttműködő város- és térségfejlesztés
	Az együttműködések intézményesítése a térségi szereplőkkel, a megye belső intézményfejlesztése, menedzsment szervezetének felállítását.		Partnerség – a jövő közös tervezése, összehangolt fejlesztések Budapesten és a várostérségben
	A fejlődésben lemaradó Szobi, Aszódi, Nagykátai, Ceglédi, Ráckevei térségek gazdasági-társadalmi felzárkóztatása.	0	Nemzetközi szerepkör erősítése a térségi pozíció kihasználásával
	Makroregionális logisztikai funkciók és a rászervezhető értékteremtő képesség erősítése kiemelten az MO mentén a Liszt Ferenc nemzetközi repülőtér térségében.		
	Pest megye térségének nemzetközi és országos multimodális közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése a transzfer szerep ellátása és hálózatos térstruktúra kialakulása érdekében		Budapest komplex szerepkörének megfelelő közlekedési rendszer megteremtése
	A térség kohéziójának javítása érdekében a megye belső közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése, kiemelten kezelve a térségközpontok és vonzáskörzetük közlekedését és az elővárosi közlekedést.	0	Hatékony városszerkezet kialakítása – kompakt város
	Adottságokra épülő munkamegosztásban együttműködő policentrikus települési struktúra kialakítása.		
			A környezeti (természeti) erőforrások védelme és fenntartható használata, az érték megőrzése
	A gazdaság teljesítményének, hatékonyságának és stabilitásának erősítése; több lábon álló gazdaság; a technológia és tudásintenzív, valamint a foglalkoztatást erősítő ágazatok kiegyensúlyozott fejlesztése.		Tudásalapú, versenyképes, innovatív és „zöld” gazdaság
	Gazdasági húzóterseink innovációs teljesítményének, versenyképességének, exportjának növelése.	0	

Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása, az oktatás intézményrendszerének infrastrukturális és tartalmi megújítása, a kultúra, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése, a térségi- és helyi identitás erősítése		Befogadó, aktív társadalom
Egészséges társadalom, a megye lakossága egészségi állapotának javítása, kiemelt hangsúlyt fektetve az egészséges életmódra és a prevencióra.		
A közösségek megújítása, a családi értékek előtérbe helyezése, „családbarát” megye, a társadalmi bizalom erősítése		
Tervezett, koordinált térségfejlesztés, takarékos területhasználat, épített és környezeti értékek megóvása és fejlesztése		

2.3. A koncepció rész céljainak környezeti, társadalmi és gazdasági szempontú konzisztencia vizsgálata, az esetleges ellentmondások feltárása.

A koncepció javaslata tartalmaz a külső tervekkel való összhang vizsgálata mellett belső koherenciavizsgálatot is, mely bemutatja az egyes stratégiai célok egymáshoz viszonyulását. Az egyes célok kisebb-nagyobb intenzitással kapcsolódnak egymáshoz, egyes esetekben azonban a kapcsolódás valójában nem releváns. A stratégiai célok ellentmondást nem tartalmaznak, egymással ütköző célok nincsenek a célrendszerben.

A környezeti, gazdasági, társadalmi ágazati bontás szerinti konzisztencia-mátrix részletesebb bontásban mutatja a célok kapcsolódását:

jelmagyarázat:

KÖRNYEZETI szempontból szoros, erős kapcsolódás a stratégiai célok között

GAZDASÁGI szempontból szoros, erős kapcsolódás a stratégiai célok között

TÁRSADALMI szempontból szoros, erős kapcsolódás a stratégiai célok között

KÖRNYEZETI szempontból kevésbé szoros, de van kapcsolódás a stratégiai célok között

GAZDASÁGI szempontból kevésbé szoros, de van kapcsolódás a stratégiai célok között

TÁRSADALMI szempontból kevésbé szoros, de van kapcsolódás a stratégiai célok között

KÖRNYEZETI szempontból nem releváns a célok közötti kapcsolat vizsgálata

GAZDASÁGI szempontból nem releváns a célok közötti kapcsolat vizsgálata

TÁRSADALMI szempontból nem releváns a célok közötti kapcsolat vizsgálata

értelmezhetetlen a kapcsolódás vizsgálata

BUDAPEST TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Stratégiai cél/ Stratégiai cél	1. KEZDEMÉNYEZŐ, EGYÜTTMŰKÖDŐ TERÜLET-, VÁROS- ÉS TÉRSÉGFEJLESZTÉS			2. TUDÁSALAPÚ, VERSENYKÉPES, INNOVATÍV ÉS „ZÖLD” GAZDASÁG			3. PARTNERSEG – A JÖVŐ KÖZÖS TERVEZÉSE, ÖSSZEHANGOLT FEJLESZTÉSEK BUDAPESTEN ÉS A VÁROSTÉRSÉGBEN			4. NEMZETKÖZI SZEREPKÖR ERŐSÍTÉSE A TÉRSÉGI POZÍCIÓ KIHASZNÁLÁSÁVAL			5. HATÉKONY VÁROSSZERKEZET KIALAKÍTÁSA - KOMPAKT VÁROS			6. A KÖRNYEZETI ERŐFORRÁSOK VÉDELME ÉS FENNTARTHATÓ HASZNÁLATA, A TERMÉSZETI ÉRTÉKEK MEGŐRZÉSE			7. BUDAPEST KOMPLEX SZEREPKÖRÉNEK MEGFELELŐ KÖZLEKEDÉSI RENDSZER MEGTEREMTÉSE			8. BEFOGADÓ, TÁMOGATÓ, AKTÍV TÁRSADALOM			9. RUGALMAS ÉS KORSZERŰ LAKÁSSTRUKTÚRA KIALAKÍTÁSA		
	✓	✓	0	✓	✓	0	✓	✓	0	✓	✓	0	✓	✓	0	✓	✓	0	✓	✓	0	✓	✓	0	✓	✓	0
1. KEZDEMÉNYEZŐ, EGYÜTTMŰKÖDŐ TERÜLET-, VÁROS- ÉS TÉRSÉGFEJLESZTÉS				✓	✓	0				✓	✓	0	✓	✓	0	✓	✓	0	✓	✓	0	0	✓	✓	✓	✓	✓
2. TUDÁSALAPÚ, VERSENYKÉPES, INNOVATÍV ÉS „ZÖLD” GAZDASÁG	✓	✓	0				✓	✓	0				✓	✓	0	✓	✓	0	✓	✓	0	0	✓	✓	0	✓	✓
3. PARTNERSEG – A JÖVŐ KÖZÖS TERVEZÉSE, ÖSSZEHANGOLT FEJLESZTÉSEK BUDAPESTEN ÉS A VÁROSTÉRSÉGBEN	✓	✓	0	✓	✓	0				✓	✓	0	✓	✓	0	✓	0	✓	0	0	✓	0	0	✓	0	✓	✓
4. NEMZETKÖZI SZEREPKÖR ERŐSÍTÉSE A TÉRSÉGI POZÍCIÓ KIHASZNÁLÁSÁVAL	✓	✓	0	✓	✓	✓	✓		0				0	0	✓	0	✓	0	✓	0	✓	✓	✓	✓	0	0	0
5. HATÉKONY VÁROSSZERKEZET KIALAKÍTÁSA - KOMPAKT VÁROS	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	0	0	✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓	0	✓	✓	✓	✓	✓
6. A KÖRNYEZETI ERŐFORRÁSOK VÉDELME ÉS FENNTARTHATÓ HASZNÁLATA, A TERMÉSZETI ÉRTÉKEK MEGŐRZÉSE	✓	✓	0	✓	✓	0	✓	✓	0	0	✓	0	✓	✓	✓				✓	✓	✓	✓	0	✓	0	✓	✓
7. BUDAPEST KOMPLEX SZEREPKÖRÉNEK MEGFELELŐ KÖZLEKEDÉSI RENDSZER MEGTEREMTÉSE	✓	✓	0	✓	✓	0	✓	0	0	✓	0	0	✓	✓	✓	✓	✓	0				0	0	✓	0	0	0
8. BEFOGADÓ, TÁMOGATÓ, AKTÍV TÁRSADALOM	0	✓	✓	0	✓	✓	0	0	✓	✓	✓	✓	0	✓	✓	✓	0	✓	0	0	✓				✓	✓	✓
9. RUGALMAS ÉS KORSZERŰ LAKÁSSTRUKTÚRA KIALAKÍTÁSA	✓	✓	✓	0	✓	✓	0	✓	✓	0	0	0	✓	✓	✓	0	✓	✓	0	0	0	✓	✓	✓			

A mai globalizált világban nem lehet a természeti környezetben, a gazdaságban olyan intézkedéseket hozni, melyek ne lennének hatással a társadalomra. Ugyanígy a társadalom, és annak mindennapi életvitele folytonosan visszahat a környezetre. A fogyasztói szokások, a továbbtanulási döntések, az egészségügy, a szociális szolgáltatások pedig mind-mind szoros összhangban működnek a gazdasági döntésekkel. Ráadásul egy-egy várost nem lehet önmagában, csak a közvetlen városrégiójában vizsgálni és értelmezni, ezért a térségi együttműködés céljai is hatnak a társadalomhoz kapcsolódó célok megvalósulására és az eredmény fenntarthatóságára.

Budapest hosszú távú területfejlesztésének gazdasági vonatkozású folyamatainak összhangban kell lennie a fenntarthatósági szempontokkal. Fenntartható gazdaság csak fenntartható módon rendelkezésre álló erőforrások által létezhet. Ezért a természeti és az épített környezeti feltételek fenntarthatóságából kiindulva lehet megvalósítani a gazdasági és társadalmi folyamatok harmonizálását. A mind nyilvánvalóbb erőforrás-korlátok miatt a fenntarthatóság és a gazdasági-társadalmi harmonizáció biztosítása egységes, külső-belső partneri együttműködést generáló, kezdeményező város- és térségfejlesztési politikát kíván.

A fenntartható gazdaságnak a természeti-környezeti értékek őrzésén, gazdagításán, a minél takarékosabb energiafelhasználáson és az ezt megteremtő emberi tevékenység tudástartalmának bővítésén kell alapulnia. E komplex rendszer működésének hatékonysága elválaszthatatlan egyrészt a nemzetközi feltételrendszertől (pl. energiaügy, gazdasági-piaci körülmények, tudás-, innováció-, információáramlás, közlekedési kapcsolatok, környezetvédelem, migráció, foglalkoztatás, képzés), másrészt a belső gazdasági és társadalmi folyamatok alakulásától és mindezek térbeli keretrendszerének működőképességétől.

A hatékony nemzetközi, egyben hazai és térségi gazdasági integráció társadalmi feltétele a harmonikus belső integráció, az embert, gondolatot, ismeretet befogadó, támogató és aktív közösségek hálózata, környezeti és térbeli feltétele a minél kevesebb energiát, annál több tudást (innovációt) használó kompakt települések rendszere, amelyekben megvalósul a rugalmas és korszerű lakhatás, munkavállalás, közlekedés, képzés, rekreáció, szociális gondoskodás.

2.4. A jelenlegi környezeti, társadalmi és gazdasági állapotnak a tervvel összefüggésben lévő elemeinek ismertetése

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
TÉRSÉGI POZÍCIÓ	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Európai léptékben is jelentős gazdasági erő. ▪ Kedvező földrajzi fekvés: Nyugat- Európa és a Közel-Kelet összeköttetése, és Kelet-Európa és az Adria közötti tengely metszésében való elhelyezkedés. ▪ Duna menti fekvés. ▪ Közép-Európa második legnagyobb és legjelentősebb városa. ▪ Nemzetközi mércével mérve is jelentős, magas színvonalú kulturális és tudományos élet. ▪ Magyarország fővárosaként kiemelkedő államigazgatási, illetve közigazgatási szerep. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budapest a városok növekvő versenyében több területen veszített kedvező pozícióiból. ▪ Nincs megfelelő együttműködés az agglomerációval és a tágabb várostérséggel. ▪ Az egységes város folyamatos gyengülése.
TÁRSADALOM, HUMÁN INFRASTRUKTÚRA	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Magasan kvalifikált munkaerő. ▪ Foglalkoztatottság magasabb, mint az országos átlag. ▪ Magasabb jövedelemmel rendelkezik a lakosság, mint az országos átlag. ▪ Magyar kulturális intézmények nagy számban koncentrálnak Budapesten, jelentős hagyományok. ▪ Felsőoktatási központ. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Foglalkoztatottak aktív korúakhoz mért aránya elmarad az EU átlagától. ▪ Az elöregedés új fázisa: nő az időskorúak aránya. ▪ Lakás-mobilitás alacsony szintű. ▪ Helyi, civil kezdeményezések alacsony száma. ▪ Béralkásszektor hiánya.
GAZDASÁG	

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kiemelkedő gazdaságföldrajzi elhelyezkedés, geopolitikai pozíció. ▪ „Hídő” a délkelet-európai térség kereskedelmi piacaira. ▪ Budapest és agglomerációja európai léptékben is jelentős, meghatározó metropolisz térség. ▪ Meghatározó a globális gazdasági szereplők headquartereinek jelenléte. ▪ Jelentős tőkebefektetések, nyitott, exportorientált regionális üzleti kultúra. ▪ Magyaránú felsőfokú szakképzettség, ezzel összefüggésben erősödő K+F kapacitás. ▪ A gazdasági versenyképességet meghatározó alapadottságok jelenléte. ▪ Termelési alpinfrastruktúra és gyártási tapasztalat megléte. ▪ Nagy kiterjedésű, jó városi pozíciójú fejleszhető területek, ezen belül funkcióváltásra alkalmas ipari zóna és értékes Duna-menti területek megléte. ▪ Nyitott, exportorientált regionális üzleti kultúra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szétaprózott, többszintű önkormányzati rendszer, és ebből fakadó kompetencia problémák. ▪ A területi-gazdasági fejlődés szereplőinek bevonásával zajló egységes irányítási modell hiánya. ▪ Az adók és járulékok országosan magas szintje és a vállalkozásokat sújtó adminisztratív terhek európai szintű versenyhátrányt eredményeznek. ▪ Kiskereskedelem túlzott centralizálása. ▪ Termelési infrastruktúra hiánya. ▪ Barnamezős övezetek tulajdonosi problémái. ▪ A fejlesztés folyamatát gátló nehézkes rendeletalkotási és építhetőségi rendszer. ▪ A Budapest régió mindezedig az alacsony hozzáadott értékű és nem kutatás-intenzív szektorokban emelkedik ki a térségi versenyben. ▪ Általános forráshiány.
KÖRNYEZET	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A város földtani kincsekben bővelkedik: kiváló termál és gyógyvizes létesítmények megléte. ▪ A város kiemelkedő értékeit képezi földrajzi fekvése, a településképi látványértékek és a mindezeket feltáró kilátópontok. ▪ A budai erdőterületek, mint komplex élőhelyek és táji léptékű látványelemek jelentős értéket képviselnek. ▪ Nagyvárosi parkjaink egyedülálló kultúrtörténeti hagyományokkal rendelkeznek, rekreációs kínálatuk szerteágazó. ▪ Egyedi táji és természeti adottságok, történelmi és építészeti örökség, világörökségi területek. ▪ Sokszínű, differenciált területhasználat. ▪ Térbeli szempontból kiegyensúlyozott intézményrendszer. ▪ Jelentős belső tartalékterület, amely alkalmas a szükséges városias funkciók elhelyezésére. ▪ Kiemelkedő adottságok: fürdőváros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A belső városrészekben jelentős mértékű a hőszigetelhetőség, a zöldfelületi intenzitás csökkenő tendenciát mutat az elmúlt időszakban. ▪ Az egy főre jutó zöld- és erdőterületek nagysága elmarad a nemzetközi ajánlástól. A zöldterületek mind minőségi, mind területi megoszlás tekintetében jelentős egyenlőtlenségeket is mutatnak. ▪ A barnamezős területek, felhagyott hulladéklerakók kármentesítése és rehabilitációja (rekultivációja) helyett jellemzően zöldmezős fejlesztések valósultak meg. ▪ A főváros energiaellátása szénhidrogén alapú, a megújuló energiaforrásból előállított energia a fővárosra vonatkoztatva alacsony mértékű. ▪ A város forgalmasabb útvonalai mentén jelentős a légszennyezettség, a növekvő közúti forgalom erősödő zajszennyezést produkál. ▪ Az újrahasznosított hulladék aránya elmarad a Nemzeti Környezetvédelmi Programban megcélzott újrahasznosítási aránytól. ▪ Beépített területek „zöldmezős” terjeszkedése a jelentős belső tartalékok ellenére. ▪ A Duna adottságainak nem megfelelő kiaknázása. ▪ Túlerhelt főközpont, nem megfelelően differenciált központrendszer. ▪ A város ¾-e igen alacsony intenzitással beépített, nehezen fenntartható szerkezet. ▪ Területhasználatból származó szomszédosági konfliktusok.
MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budapest az európai közlekedési folyosók rendszerének egyik metszéspontja. ▪ Országos és térségi közlekedés közúti és vasúti csomópontja. ▪ Kiterjedt városi közösségi közlekedési hálózat magas használati részarányal. ▪ A közműhálózatok kiterjedtsége (a távhő kivételével) közel 100%-os. ▪ A közműellátottsági színvonal megfelelő. ▪ A megújuló energiafelhasználás terén nagy fejlesztési potenciál áll rendelkezésre ▪ A víz- és energiahálózatok jelentős tartalékkapacitásokkal rendelkeznek. ▪ Az árvízmentesített területek aránya közel 100%-os. ▪ Termál-, gyógyvíz kutak nagyszámú előfordulása. ▪ Kedvező geotermikus grádiens. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az országos és térségi közlekedési kapcsolatok forgalmilag túlerheltek. ▪ A városi közlekedési infrastruktúra műszaki állapota, és a nyújtott szolgáltatások színvonala folyamatosan romlik. ▪ A közlekedés- és közmű fejlesztéseket nehezítik a közterületek rendezetlen tulajdonviszonyai. ▪ Előregedő közműhálózatok, ütemezett hálózati rekonstrukciók hiánya. ▪ A nagy intenzitású csapadékok elöntést okoznak. ▪ Több helyen rossz állapotban lévő árvízvédelmi védvonal. ▪ Minimális mértékű megújuló energia hasznosítás.

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
TÉRSÉGI POZÍCIÓ	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Európai Unió csatlakozás óta európai városokkal való együttműködés. ▪ Kárpát-medencében: határokon átnyúló hatás. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budapest és várostérségének együttműködési hiánya. ▪ Budapest, mint egy 23 kerületet összefogó település, közigazgatási szakadék mélyül. ▪ A kerületi önkormányzatok érdekeinek összehangolásának sikertelensége. ▪ Budapest és agglomerációja között fennálló egyensúlytalanság humán infrastruktúra ellátottságban.
TÁRSADALOM, HUMÁN INFRASTRUKTÚRA	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A generációk közötti kapcsolat értékékké, fontossá válik. ▪ Egészségtudatosabb életforma terjedése. ▪ Nemzetközi vándormozgalom célterülete. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Természetes fogyás. ▪ A fiatal képzett munkaerőt más országok hiányszakmái elvonnazzák. ▪ Nem létesül elegendő megfelelő színvonalú munkahely. ▪ Egyre későbbre tolódik a gyermekvállalás. ▪ Egyszemélyes háztartások számának további növekedése. ▪ Globális válság okozta munkanélküliség növekedése. ▪ Intoleráns társadalom.

GAZDASÁG	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Innovációs, technológiai, kutatás-fejlesztési, tudástransfer előtérbe kerülése. ▪ Uniós források elérhetősége. ▪ Értékalapú, egységes vagyongazdálkodási szemlélet megerősödése. ▪ Integrált városfejlesztés részét képező helyi gazdaságfejlesztési modellek. ▪ Turisztikai potenciál. ▪ Egységes fővárosi adópolitika. ▪ Térségi gazdasági együttműködések (főváros és agglomerációs települések). ▪ Közlekedési-logisztikai szerepkör növekedése. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az ország nemzetközi megítélése és makrogazdasági nehézségei beszűkíthetik a főváros mozgásterét. ▪ Az EU strukturális alapok és kohéziós alap felhasználásának szabályváltozása következtében beszűkülő külső források komplex, nagyberuházások, és más gazdasági programok elmaradását eredményezhetik. ▪ Budapest gazdálkodásában a belső megosztottság (a főváros és a kerületek viszonyában) a városgazdálkodás stagnálásához, széteséséhez vezethet. ▪ A hitelválság okán az ingatlan-befektetői kedv tartós megtorpanása. ▪ A regionális versenyképességi versenyben romló pozíció. ▪ A kereslet visszaesésével, a piacok beszűkülésével a termelő kapacitások további romlása.
KÖRNYEZET	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az EU következő támogatási ciklusában előnyben részesíti az energiahatékonyságot és a megújuló energiák felhasználását célzó beruházásokat. ▪ A hulladék újrahasznosítási arányának növelését az EU kiemelten támogatja. ▪ Környezettudatosság erősödése. ▪ Egészségtudatosság növekedésével erősödik a társadalom szabadterületi rekreációs igénye. ▪ A Duna Stratégiával előtérbe kerül a Duna menti területek komplex fejlesztése. ▪ Alulhasznosított területek fejlesztési potenciálja. ▪ Az európai kultúra értékeinek fokozódó megbecsülése. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A klímaváltozás hatására növekszik a szélsőséges időjárási események gyakorisága. ▪ További zöldmezős beruházások ösztönzése. ▪ Forráshiány miatt az értékek pusztulása.
MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az EU közlekedési jövőképeinek önálló ágazata a városi közlekedés. ▪ Az ún. funkcionális várostérség településeinek közlekedési együttműködése. ▪ Szemléletváltás a lakosság közlekedési szokásai terén. ▪ Duna közlekedési szerepének kihasználatlansága. ▪ Alternatív energiák térnyerése. ▪ A lakosság érdekelt vált az energia- és vízfelhasználás csökkentésében. ▪ Elérhető és megfizethető korszerű technológiák megjelenése, elterjedése. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A közlekedés üzemeltetését biztosító, kiszámítható országos támogatási rendszer hiánya. ▪ Növekvő motorizációs szint és mobilizációs igények. ▪ Az árvízszintek szabályozásának hiánya. ▪ A Duna szennyezettsége közvetlen hatással van a vízbázis vízminőségére. ▪ Támogatás és megfelelő jogi környezet nélkül a megújuló energia hasznosításának megvalósítása ellehetetlenül.

2.5. A tervben javasolt térségi területfelhasználási kategóriák kijelölésével és övezetek lehatárolásával kapcsolatos azon környezeti, társadalmi és gazdasági jellemzők azonosítása, amelyekre a terv valószínűleg jelentős befolyással lesz

A térségi területfelhasználás Budapest esetében nem értelmezhető.

2.6. A koncepció által feltárt környezeti konfliktusok értékelése, és a környezeti, társadalmi és gazdasági állapot várható alakulása abban az esetben, ha a javaslatok nem valósulnának meg

Környezeti konfliktus:	A belső városrészekben jelentős mértékű a hőszigetethatás, a zöldfelületi intenzitás csökkenő tendenciát mutat az elmúlt időszakban.
Tervi javaslat:	Biológiaiilag aktív felületek növelése.
Javaslat meg nem valósulásának hatásai:	
<i>környezeti</i>	Tovább fokozódó hőszigetethatás.
<i>társadalmi</i>	A város (terület) népességmegtartó ereje csökken.
<i>gazdasági</i>	Növekvő energiaszükséglet, ingatlanok használati és piaci értékének csökkenése, kiköltözés, és ezzel hatékonyság csökkenés a városműködtetés fenntartásában.
Környezeti konfliktus:	A szélsőséges időjárási események gyakoriságának növekedése
Tervi javaslat:	Árvízvédelem, biológiaiilag aktív felületek növelése, csapadékkezelés (megtartás, elvezetés) korszerűsítése.
Javaslat meg nem valósulásának hatásai:	
<i>környezeti</i>	Természeti katasztrófák (árvizek, hőség, intenzív viharok).
<i>társadalmi</i>	Kitérttség és az ehhez kapcsolódó félelemérzet fokozódása.
<i>gazdasági</i>	A hőség miatti szükséges hűtés növekvő energiaszükséglettel és ezért jelentős többletterheléssel jár. A lakó- és üzleti funkciójú ingatlanok fenntartási költségnövekedése miatt romló élethelyzet és üzleti környezet. A várost elhagyók számának növekedése, szűkülő vásárlóerő, csökkenő beruházások.
Környezeti konfliktus:	Az egy főre jutó zöld- és erdőterületek nagysága elmarad a nemzetközi ajánlástól. A zöldterületek mind minőségi, mind területi megoszlás tekintetében jelentős egyenlőtlenségeket is mutatnak.
Tervi javaslat:	Új zöldterületek létesítése az ellátatlan területeken, a meglévő zöldterületek, városi terek rehabilitációja.
Javaslat meg nem valósulásának hatásai:	
<i>környezeti</i>	A túlzás miatt a zöld- és egyéb közterületek állapota tovább romlik.
<i>társadalmi</i>	Elvándorlás fokozódása.
<i>gazdasági</i>	Az elvándorlás miatt csökkenő népesség és vásárlóerő, aránytalanságok fokozódása a szolgáltatások teríttségében.
Környezeti konfliktus:	A barnamezős területek, felhagyott hulladéklerakók kármentesítése és rehabilitációja (rekultivációja) helyett jellemzően zöldmezős fejlesztések valósultak meg.
Tervi javaslat:	Barnamezős területek kármentesítése, rehabilitációja, funkcióváltása.
Javaslat meg nem valósulásának hatásai:	
<i>környezeti</i>	Biológiaiilag aktív felületek csökkenése, fokozódó hőszigetethatás, a talajszennyezések környezeti kockázatai fennmaradnak.
<i>társadalmi</i>	Egészséget veszélyeztető életkörülmények megmaradása.
<i>gazdasági</i>	A város extenzív területhasznosítása költségnövekedéssel jár a városüzemeltetésben. Erősödik a város inkompakt jellege. Ingatlanok használati és piaci értéke csökken.

Környezeti konfliktus:	A főváros energiaellátása szénhidrogén alapú, a megújuló energiaforrásból előállított energia a fővárosra vonatkoztatva alacsony mértékű.
Tervi javaslat:	Megújuló energiaforrások alkalmazása, energiahatékonyság növelése
Javaslat meg nem valósulásának hatásai:	
<i>környezeti</i>	Üvegházhatású gázok kibocsátásának további növekedése, légszennyezés, üvegházhatás.
<i>társadalmi</i>	Növekvő lakhatási (rezsi) költségek.
<i>gazdasági</i>	A növekvő ingatlanhasználati költségek rontják a lakhatóságot és az üzleti, vállalkozói lehetőségeket.
Környezeti konfliktus:	A város forgalmasabb útvonalai mentén jelentős a légszennyezettség, a növekvő közúti forgalom erősödő zajszennyezést produkál.
Tervi javaslat:	Közösségi közlekedés és a környezetbarát közlekedési módok fejlesztése.
Javaslat meg nem valósulásának hatásai:	
<i>környezeti</i>	Épített és természeti környezet leromlása; egészségkárosító, pszichés, mentális zavaró hatások.
<i>társadalmi</i>	Elvándorlás fokozódása.
<i>gazdasági</i>	Funkcionális kiüresedés az üzleti, kereskedelmi szempontból frekvenciált helyeken. Csökkenő gazdasági aktivitás, csökkenő bevételek, kevesebb munkahely.
Környezeti konfliktus:	Az újrahasznosított hulladék aránya elmarad a Nemzeti Környezetvédelmi Programban megcélzott újrahasznosítási aránytól.
Tervi javaslat:	A hulladék újrahasznosítási arányának növelése.
Javaslat meg nem valósulásának hatásai:	
<i>környezeti</i>	A hulladék lerakása növekvő környezeti terhelést jelent.
<i>társadalmi</i>	A hulladékhasznosítási minták nem sajátítódnak el gyermekkorban, ami rossz beidegződésekhez vezet.
<i>gazdasági</i>	A háztartások, intézmények, gazdasági szervezete költségei perspektivikusan növekednek, ezzel csökkennek a bevételek, fejlesztési források.
Környezeti konfliktus:	Beépített területek „zöldmezős” terjeszkedése a jelentős belső tartalékok ellenére.
Tervi javaslat:	A város- és területfejlesztés célterületeit a barnamezős területek kell, hogy képezzék. Új zöldmezős fejlesztések ugyanis kizárólag új infrastruktúra építésével és ennek üzemeltetésével valósíthatók meg felemészítve a levegőtisztaság és klíma szempontjából egyre értékesebb szabadterületeket.
Javaslat meg nem valósulásának hatásai:	
<i>környezeti</i>	A város szétterülése csökkenti a környezet fenntarthatóságát. A rendelkezésre álló közmű- és közlekedési tartalékok továbbra sem kerülnek hatékonyon felhasználásra.
<i>társadalmi</i>	Egyre több, szolgáltatásokkal nem megfelelő mértékben ellátott terület alakul ki, ami csökkenti a városrész használhatóságát, élhetőségét.
<i>gazdasági</i>	Növekvő költségek a háztartások, intézmények, gazdasági szervezetek költségvetésében, városüzemeltetés drágulása, csökkenő arányú fejlesztések.
Környezeti konfliktus:	A Duna adottságainak nem megfelelő kiaknázása.
Tervi javaslat:	A város és a Duna kiegyensúlyozott kapcsolatának megteremtése a part közeli funkcióváltások révén.
Javaslat meg nem valósulásának hatásai:	
<i>környezeti</i>	Mind hajózási, mind rekreációs és turisztikai szempontból alulhasznosított.
<i>társadalmi</i>	A Duna használata továbbra sem válik a mindennapi élet szerves részévé, a közösségi használat elmarad.
<i>gazdasági</i>	Bevételnövelési esélyek megragadásának elmaradása. Saját városi fejlesztési források felhalmozási lehetőségének elmulasztása.

Környezeti konfliktus:	Túlterhelt fóközpont, nem megfelelően differenciált központrendszer.
Tervi javaslat:	A központi helyek fejlesztésénél a funkcionális vegyesség és környezeti minőség ki kell, hogy egészítse a kedvező elérhetőséget. Vonzó és marasztaló központokra van szükség a társadalmi találkozások étellel teli színterein – beleértve ebbe az épített környezet minden elemét, a közterületekkel együtt.
Javaslat meg nem valósulásának hatásai:	
<i>környezeti</i>	Irracionális térbeli rend és funkcionális komplexitás hiánya.
<i>társadalmi</i>	A növekvő ingázás miatt romlik az életminőség.
<i>gazdasági</i>	A gazdasági tevékenységek térbeli szerkezetének nem megfelelő kialakulása. A gazdasági szereplők nem hatékony működésének (pl. helyi gazdaság, helyi piacok gyengülése). Aránytalanságok, kapacitás-kihasználatlanság a városüzemeltetésben, költségnövekedés.
Környezeti konfliktus:	A város ¾-e igen alacsony intenzitással beépített, nehezen fenntartható szerkezet.
Tervi javaslat:	Hatékony, kompakt városszerkezet: Új fejlesztések esetén hathatósabb intenzitásra kell törekedni. A város sűrűségének spontán alakulása helyett a gazdaságos és hatékony ellátás tervezhetősége érdekében a sűrűség maximalizálása mellett – az új beépítésű területeken – a fenntarthatósághoz szükséges legkisebb mértéket is meg kell határozni.
Javaslat meg nem valósulásának hatásai:	
<i>környezeti</i>	Fajlagosan több természeti erőforrás, több terület igénybevétele.
<i>társadalmi</i>	A humán szolgáltatások nehezen érhetőek el. Az alvóvárosi jellemzők erősödnek, ingázás növekszik.
<i>gazdasági</i>	Magas városüzemeltetési költségek, gazdaságtalan (inkompakt) városhasználat.
Környezeti konfliktus:	Területhasználatból származó szomszédsági konfliktusok.
Tervi javaslat:	Budapest szerkezetét a fenntartható környezet alapelveinek megfelelően és a zavaró egymásmellettségek, konfliktusforrások kiiktatásával, de legalább azok mérséklésével kell alakítani.
Javaslat meg nem valósulásának hatásai:	
<i>környezeti</i>	Egészségkárosító, pszichés, mentális zavaró hatások, presztízsromlás.
<i>társadalmi</i>	Lakossági elégedetlenség.
<i>gazdasági</i>	A közös lehetőségek megragadása helyett gazdasági mozgástér szűkülése. A gazdasági esélyek kölcsönös rontása.

2.7. A terv céljainak megvalósulása esetén a környezeti, társadalmi és gazdasági szempontból közvetett vagy közvetlen negatív hatást kiváltó tényezők feltárása

Budapest területfejlesztési koncepciójának célrendszere, javaslata zömében olyan célokat és azok elérését támogató prioritásokat fogalmaz meg, amelyeknek nincs káros hatása a környezetre, társadalomra és gazdaságra. Egyes prioritált beavatkozások megvalósítása során nem megfelelő körültekintés esetében jelentkezhet káros hatás, de minden esetben a szükséges ellentételezés, illetve az esetleges problémák kezelése megvalósítható. A koncepció javaslatot ad a kis számú várhatóan káros hatás kiküszöbölésére.

<i>cél</i>	1. KEZDEMÉNYEZŐ, EGYÜTTMŰKÖDŐ TERÜLET-, VÁROS- ÉS TÉRSÉGFEJLESZTÉS		
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	1.1. A VÁROS- ÉS TÉRSÉGFEJLESZTÉS MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES INTÉZMÉNYRENDSZERI KIÉPÍTÉSE		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	-	-	Az új intézményrendszer kiépítése, ill. egyes intézmények átalakítása, megszüntetése érdekkonfliktusokat hordoz, ami a működés hatékonyságát és eredményességét átmenetileg ronthatja.
<i>káros hatások ellentételezése</i>	-	-	Átgondolt előkészítés, munkatársak felkészítése, gazdasági élet szereplőinek és más érintettek széleskörű tájékoztatása, az átalakításba történő bevonása.
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	1.2. A VÁROS- ÉS TÉRSÉGFEJLESZTÉS FORRÁSSZERKEZETÉNEK ÁTALAKÍTÁSA		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	-	-	Az EU támogatások ab ovo csökkenése miatt (is) növelt belső fejlesztési források felhasználásának multiplikatív hatása elmarad a szükségestől - a gazdasági krízis folytatódása miatt -, a fejlesztési források bővített újratermelési folyamata megakadhat.
<i>káros hatások ellentételezése</i>	-	-	Önfenntartó/önfinanszírozó projektek kiválasztása, elindítása, a beruházási költség-haszon elemzés szigorú megtervezése, kontrollja, a bevételek visszacsatolásában következetesség.
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	1.3. ÖNFENNTARTÓ VÁROSGAZDÁLKODÁSI RENDSZER LÉTREHOZÁSA		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	-	-	-
<i>káros hatások ellentételezése</i>	-	-	-

<i>cél</i>	2. TUDÁSALAPÚ, VERSENYKÉPES, INNOVATÍV ÉS „ZÖLD” GAZDASÁG			
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	2.1. TECHNOLÓGIAI INNOVÁCIÓ BŐVÍTÉSE ÉS A TUDÁSTRANSZFER HATÉKONYSÁGÁNAK JAVÍTÁSA			
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>	
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	-	-	A tudásintenzív, innovatív gazdasági tevékenységek nem tudják kellően kifejezni pozitív hatásukat a gazdaságra, mivel az elhúzódó gazdasági krízis korlátozhatja az egyes gazdasági szereplők fejlesztési és kockázatvállaló hajlandóságát.	
<i>káros hatások ellentételezése</i>	-	-	A gazdasági ágazatok, tevékenységek és a területi elhelyezkedések közötti hálózatosodás folyamatos biztosítása, a folyamat kontrollja.	
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	2.2. FELHASZNÁLÓBARÁT VÁROSKORMÁNYZÁS KIALAKÍTÁSA			
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>	
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	-	-	-	
<i>káros hatások ellentételezése</i>	-	-	-	
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	2.3. TURIZMUS MINT GAZDASÁGI HÚZÓÁGAZAT			
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>	
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	Turisztikai látványosságok környezetének túlterhelése.	A turisták növekvő száma miatt a lakóhelyi konfliktusok kiéleződnek – egyes városrészek élhetősége csökken.	A turisztikai helyszínek, szolgáltatások, termékek túlzott kihasználása, értékesítése, az értékörzés, karbantartás, felújítás elmaradása.	
<i>káros hatások ellentételezése</i>	A látogatások célterületeinek felkészítése a nagy turistaforgalomra. Rehabilitáció, a belső területek megfelelő közterületi kialakítása.	Egyedi turisztikai fejlesztés, közösségi bevonással.	A turisztikai látványosságok környezeti túlterhelésének elkerülése érdekében indikátorok kidolgozása és használata szükséges.	
<i>cél</i>	3. PARTNERSÉG – A JÖVŐ KÖZÖS TERVEZÉSE, ÖSSZEHANGOLT FEJLESZTÉSEK BUDAPESTEN ÉS A VÁROSTÉRSÉGBEN			
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	3.1. PARTNERSÉG A BUDAPESTI GAZDASÁGI TÉR ÖSSZEHANGOLT FEJLESZTÉSE ÉRDEKÉBEN			
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>	
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	-	-	-	
<i>káros hatások ellentételezése</i>	-	-	-	
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	3.2. PARTNERSÉG BUDAPEST ÉS PEST MEGYE KÖZÖTT			
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>	
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	-	-	-	
<i>káros hatások ellentételezése</i>	-	-	-	

<i>cél elérését támogató prioritás</i>	3.3. A BUDAPESTI KÜLSŐ KERÜLETEK ÉS A SZOMSZÉDOS AGGLOMERÁCIÓS TELEPÜLÉSEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK ELŐSEGÍTÉSE		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	-	-	-
<i>káros hatások ellentételezése</i>	-	-	-
<i>cél</i>	4. NEMZETKÖZI SZEREPKÖR ERŐSÍTÉSE A TÉRSÉGI POZÍCIÓ KIHASZNÁLÁSÁVAL		
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	4.1. EGYÜTTMŰKÖDÉSEK ERŐSÍTÉSE		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	-	-	-
<i>káros hatások ellentételezése</i>	-	-	-
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	4.2. VERSENYKÉPESSÉG NÖVELÉSE		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	Ellentételezés nélküli környezeti terhelés.	-	Kevés hozzáadott érték keletkezik, a szállítások növekvő környezeti károkat okoznak, alacsony minőségű munkavégzés növekedésével, összességében negatív költség-haszon eredmény.
<i>káros hatások ellentételezése</i>	Környezetvédelmi beruházások a transzfer szerep káros hatásainak mérséklésére.	-	Transzfer funkciók szelektálása minőség, gazdasági hasznosság, hatékonyság szerint. Piacfigyelés, monitoring tevékenység minőségének javítása, eredményeinek visszacsatolása.
<i>cél</i>	5. HATÉKONY VÁROSSZERKEZET KIALAKÍTÁSA - KOMPAKT VÁROS		
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	5.1. KOMPAKT VÁROS – VEGYES TERÜLETHASZNÁLAT KIALAKÍTÁSA		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	-	-	-
<i>káros hatások ellentételezése</i>	-	-	-
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	5.2. BARNAMEZŐS TERÜLETEK FUNKCIÓVÁLTÁSA		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	-	-	-
<i>káros hatások ellentételezése</i>	-	-	-
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	5.3. DIFFERENCIÁLT KÖZPONTRENDSZER LÉTREHOZÁSA		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	-	-	-
<i>káros hatások ellentételezése</i>	-	-	-

<i>cél elérését támogató prioritás</i>	5.4. A DUNÁVAL EGYÜTT ÉLŐ VÁROS		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	-	-	-
<i>káros hatások ellentételezése</i>	-	-	-
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	5.5. ÉRTÉKVÉDELEM – ÉRTÉKTEREMTÉS		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	-	-	-
<i>káros hatások ellentételezése</i>	-	-	-
<i>cél</i>	6. A KÖRNYEZETI ERŐFORRÁSOK VÉDELME ÉS FENNTARTHATÓ HASZNÁLATA, A TERMÉSZETI ÉRTÉKEK MEGŐRZÉSE		
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	6.1 ZÖLD- ÉS EGYÉB BIOLÓGIAILAG AKTÍV FELÜLETEK MEGŐRZÉSE, NÖVELÉSE		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	-	-	-
<i>káros hatások ellentételezése</i>	-	-	-
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	6.2 TERMÉSZETI – TÁJKÉPI ÉRTÉKEK MEGŐRZÉSE		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	-	-	-
<i>káros hatások ellentételezése</i>	-	-	-
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	6.3 ZAJ- ÉS LÉGSZENNYEZÉS CSÖKKENTÉSE		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	Az alternatív, elkerülő útvonalak mentén a zaj- és légszennyezés növekszik.	Lakosság elvándorlása.	A belváros elérhetőségének korlátozottsága miatt csökkenő érdeklődés mutatkozik a lakhatásban, gazdasági hasznosításban, befektetésben.
<i>káros hatások ellentételezése</i>	Optimális területhasználat kialakítása az elkerülő, alternatív útvonalak mentén (zaj- és légszennyezés-érzékeny funkciók mellőzése), illetve zajvédelmi beruházások megvalósítása.	Magas szintű szolgáltatások biztosítása (közösségi közlekedés, ellátás)	A belváros kényelmes elérhetőségének biztosítása, autóközlekedést nem igénylő, de vonzó funkciók megtelepedésének elősegítése. Piacfigyelés, monitoring tevékenység, korrekciók.
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	6.4 KORSZERŰ HULLADÉKGAZDÁLKODÁS ÉS TALAJVÉDELEM		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	-	-	-
<i>káros hatások ellentételezése</i>	-	-	-

<i>cél elérését támogató prioritás</i>	6.5 KORSZERŰ VÍZGAZDÁLKODÁS		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	A hiányzó árvízvédelmi műtárgyak kiépítése, a kisvízfolyások rendezése értékes vegetációt érinthet.	-	-
<i>káros hatások ellentételezése</i>	Megfelelő nyomvonal megválasztása az árvízvédelmi műtárgyak létesítésekor, ökológiai és rekreációs szempontokat figyelembe kell venni a vízfolyások rendezésekor.	-	-
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	6.6. ENERGIAHATÉKONYSÁG ÉS KLÍMAVÉDELEM		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	-	-	-
<i>káros hatások ellentételezése</i>	-	-	-
<i>cél</i>	7. BUDAPEST KOMPLEX SZEREPKÖRÉNEK MEGFELELŐ KÖZLEKEDÉSI RENDSZER MEGTEREMTÉSE		
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	7.1 NEMZETKÖZI ÉS ORSZÁGOS KÖZLEKEDÉSI KAPCSOLATOK FEJLESZTÉSE		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	A javuló közlekedési kapcsolatok miatt emelkedő forgalom megnöveli a környezeti terhelést.	Lakossági elégedetlenség.	-
<i>káros hatások ellentételezése</i>	Környezetkímélőbb közlekedési módok preferálása, kisebb károsító hatást kifejtő járművek alkalmazása.	Lakosság időben történő bevonása a tervezésbe.	-
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	7.2 TÉRSÉGI KÖZLEKEDÉS FEJLESZTÉSE		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	A javuló közlekedés miatt emelkedő forgalom megnöveli a környezeti terhelést.	A javuló közlekedés miatt szuburbanizációs folyamatok indulhatnak meg.	-
<i>káros hatások ellentételezése</i>	Környezetkímélőbb közlekedési módok preferálása, kisebb károsító hatást kifejtő járművek alkalmazása.	A főváros épített és természeti környezetének kiemelt fejlesztése a szuburbanizációs folyamatok újjáéledésének elkerülésére.	-
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	7.3 A FŐVÁROSI KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉS FEJLESZTÉSE		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	-	-	-
<i>káros hatások ellentételezése</i>	-	-	-
<i>cél elérését</i>	7.4 A FŐVÁROSI EGYÉNI KÖZLEKEDÉS FEJLESZTÉSE- közúthálózati hiányok		

<i>támogató prioritás</i>	megszüntetése		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	A közúthálózat bővülése következtében átrendeződő forgalom hatására egyes útvonalakon növekszik a környezeti terhelés (más útvonalakon viszont csökken).	Lakossági elégedetlenség.	-
<i>káros hatások ellentételezése</i>	Környezetvédelmi létesítmények (pl. zajárnyékoló fal, védő zöldsáv) alkalmazása, az érintett területeken az optimális területhasználat kialakítása.	Lakosság időben történő bevonása a tervezésbe.	
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	7.4 A FŐVÁROSI EGYÉNI KÖZLEKEDÉS FEJLESZTÉSE - kerékpározás és a gyalogos közlekedés fejlesztése		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	-	-	-
<i>káros hatások ellentételezése</i>	-	-	-
<i>cél</i>	8. BEFOGADÓ, TÁMOGATÓ, AKTÍV TÁRSADALOM		
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	8.1. BEFOGADÓ ÉS TÁMOGATÓ TÁRSADALOM		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	-	Tömeges, harmadik országból érkező bevándorló esetén növekedhet az idegenellenesség.	-
<i>káros hatások ellentételezése</i>	-	Anti-dizkriminációs, integráció erősítő programok indítása.	-
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	8.2. AZ ÉLETFORMÁK ÉS A TÁRSADALMI GAZDASÁGI KÖRNYEZET VÁLTOZÁSAINAK ÖSSZEHANGOLÁSA		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	-	-	-
<i>káros hatások ellentételezése</i>	-	-	-
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	8.3. A HUMÁN SZOLGÁLTATÁSOK OPTIMALIZÁLÁSA		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	-	-	-
<i>káros hatások ellentételezése</i>	-	-	-
<i>cél</i>	9. RUGALMAS ÉS KORSZERŰ LAKÁSSTRUKTÚRA KIALAKÍTÁSA		
<i>cél elérését támogató prioritás</i>	9.1 A LAKÁSÁLLOMÁNY OPTIMALIZÁLÁSA		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	-	-	-
<i>káros hatások ellentételezése</i>	-	-	-

<i>cél elérését támogató prioritás</i>	9.2. A TÉRBENI-TÁRSADALMI SZERKEZET KIEGYENSÚLYOZÁSA		
	<i>környezeti</i>	<i>társadalmi</i>	<i>gazdasági</i>
<i>megvalósulásának negatív hatásai</i>	-	-	-
<i>káros hatások ellentételezése</i>	-	-	-

3. JAVASLAT KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI, GAZDASÁGI SZEMPONTÚ INTÉZKEDÉSRE

3.1. A koncepció érvényesülése során fellépő, környezetre és emberi egészségre, valamint a társadalomra és a gazdaságra káros hatások elkerülésére vagy ellentételezésre vonatkozó javaslatok és egyéb intézkedések

A koncepció céljainak megvalósulása csak néhány esetben eredményez járulékosan káros hatást is (lásd a 2.6. táblázat). A várható káros hatás mellett jelentősebb környezeti, társadalmi vagy gazdasági előny jelentkezik, illetve a káros hatás megfelelően mértékben mérsékelhető, ellentételezhető.

A koncepció érvényesülése esetén jelentkező káros környezeti hatásokat minimalizálni kell. A megvalósítás módjának és helyének helyes megválasztásával a környezeti konfliktus jelentős mértékben csökkenthető. Szükség lehet járulékos környezetvédelmi beavatkozásokra (pl. zajárnyékoló létesítmény az új közlekedési infrastruktúra létesítmények kialakításánál). A jelentős környezeti hatással járó létesítményeknél a környezeti hatásvizsgálatról és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. kormányrendelet szerint lefolytatott hatásvizsgálat keretében részletezni kell az egészségkárosodás elkerülésének, mérséklésének, az egészségi kockázat elfogadható mértékűre való csökkentésének lehetőségeit.

A társadalom szempontjából releváns negatív hatások kivédését a beavatkozások előtti helyzetfelméréssel és a beavatkozások ennek megfelelő tervezésével, illetve a beavatkozások következményeinek monitorozásával, és a változásokra közvetlenül reagáló lépésekkel lehet elkerülni. Mivel a társadalmi mozgások szoros kölcsönhatásban vannak a természeti és gazdasági beavatkozásokkal, ezért a beavatkozásokat komplexen és a főváros és térsége kontextusában kell vizsgálni.

A gazdasági folyamatok környezetre, társadalomra gyakorolt káros vagy kockázatos hatásainak megelőzése, ill. kivédése folyamatos monitoring tevékenységet (felmérést, elemzést, értékelést) igényel. A monitoring tevékenységet független intézményre szükséges bízni, önálló költségvetéssel, munkaerő-állománnyal, eszközparkkal. Az intézmény folyamatosan végezze a monitoringozást, egy projektek indításakor jelezze a figyelembeveendő szempontokat. A kezelési módok kidolgozásába be kell vonni az érintetteket, a környezeti és humán értékeket fókuszba állító, de érdekalapon egyeztetett eljárásrend létrehozása érdekében, hogy minél konfliktusmentesebb, ezzel tartósabb legyen a kármegelőzés, ill. -mentesítés. A védendő környezeti és társadalmi értékeket meg kell nevezni és javasolt az értékük, fontosságuk szerinti kategorizálás. A gazdasági projektek kiválasztása, elindítása során hatástanulmányt kell készíteni a környezetre és társadalomra gyakorolt várható gazdasági hatásokról. A hatástanulmányok elkészítését rá kell terhelni a beruházásra, melyek a lehetséges kárrendezési feltételeket is tartalmazzák, így érdekelték a minél környezetbarátabb, humán értékeket óvó megvalósításra, a monitoringozás szempontjainak messzemenő figyelembevételére.

3.2. Javaslat olyan környezeti, társadalmi és gazdasági szempontú előírásokra, feltételekre, amelyeket a koncepció által befolyásolt más terveknél figyelembe kell venni

A területfejlesztési koncepció (és kapcsolódó operatív programok) által befolyásolt más tervek általában

- ▶ a megyei területrendezési terv,
- ▶ a területileg érintett településrendezési eszközökkel és
- ▶ településfejlesztési koncepciók és
- ▶ az integrált fejlesztési stratégiák.

Budapest esetében a területfejlesztési koncepcióban szereplő terület megegyezik a településfejlesztési koncepcióéval (Budapest 2030) és a településszerkezeti tervével (TSZT). Az említett tervek viszont befolyásolják a kerületek koncepcióit és településrendezési eszközeit.

VFK Budapest 2030 – Hosszútávú városfejlesztési koncepció (VFK) célrendszere megfelel a vizsgált BTFK javaslatában foglaltaknak, a koncepciók közel párhuzamosan készültek. A célrendszerük különbsége abból adódik, hogy a területfejlesztési koncepció stratégiai céljainak időtávja rövidebb (2020-ra szól), mint a városfejlesztésé, ami 2030-ra fogalmazza meg az elérni kívánt célokat. A városfejlesztési koncepciót a Fővárosi Közgyűlés 2013. április 24.-én elfogadta.

ITS A főváros jelenleg készülő, 2014-2020 közötti időszakra szóló ITS-ében a BTFK célrendszerének megfelelő, abba beleilleszhető projekteket kell végrehajtani. A készülő ITS és a területfejlesztési koncepció operatív programjai várhatóan megegyeznek, hiszen a főváros helyzetéből adódóan azonos területi egységre készül a két dokumentum. A majdani operatív programok és az ITS által kijelölt projektek mind 2014 és 2020 közötti időszakra kell, hogy vonatkozzanak.

TSZT, FRSZ A fővárosban 2005 óta hatályban lévő TSZT megújítása jelenleg folyamatban van. A készülő településszerkezeti terv az épített és természeti környezet vonatkozásában műszaki és térbeli rendszerbe foglalja a VFK és a BTFK által meghatározott cél-, és feladatrendszert.

A területfejlesztési koncepció megfogalmaz a térfelhasználatra és térbeli rendjére vonatkozó konkrét elvárásokat, melyek szem előtt tartása és befogadása a készülő szerkezeti tervben és a hozzá kapcsolódó rendezési szabályzatban szükséges.

A koncepcióban meghatározott célok alapján a kiegyensúlyozott térbeli rend megteremtése érdekében **a területfelhasználás alapelvei** az alábbiak:

- ▶ a klíma javulása, a rekreációs területek bővülése érdekében a zöldterületek, erdők arányának növekedése;
- ▶ a szabadterületek rovására történő, korábban meghatározott zöldmezős fejlesztések területi nagysága nem nő;
- ▶ a földterületekkel takarékosan gazdálkodó szemlélettel a város indokolatlanul nem terjeszkedik;
- ▶ az új beépítések során a vegyes használat preferált, a lakóterületek esetében a megfelelő alapellátás mindenütt biztosítandó;
- ▶ a területi egyensúly a környezetnek megfelelő, területileg differenciált sűrűséggel válik biztosíthatóvá;
- ▶ a jelentős kiterjedésű, használaton kívüli barnamezős területek – a „zöldmezős” fejlesztésekhez képest történő – preferálása;
- ▶ a Duna part mentén a partszakaszok és a városi háttérterületek kapcsolata biztosításra kerül, a part jelentős hosszban a főváros gyalogos- és kerékpáros rendszerének részévé, egyben rekreációs területévé válik;
- ▶ differenciált központrendszer kialakítása, ami a közösségi közlekedéssel való ellátottságnak megfelelően működő városszerkezetet eredményez;
- ▶ a városközpont Duna és a városi főutak mentén terjeszkedik, a mellékközpontok rendszerének kijelölése révén a belső zóna tehermentesül;
- ▶ a kötőpályás közösségi közlekedési elemek mentén kerülnek kijelölésre a jelentős nagyságrendű fejlesztési területek;
- ▶ a gazdasági szerepkörhöz szükséges sokrétű területi kínálat érdekében differenciált munkahelyi területek kijelölése;
- ▶ turisztikai fogadóképesség infrastrukturális feltételeinek biztosítása;
- ▶ a lakáskínálat rugalmas követésére alkalmas területbiztosítás.

A településszerkezeti terv készítésénél figyelembe kell venni a koncepcióban definiált célokkal összhangban megvalósuló, közműekkel és fenntartható energiagazdálkodással összefüggő, településszerkezetet meghatározó fejlesztések helyigényét. A koncepció célrendszerének megvalósulása érdekében a településszerkezeti tervben megújuló energiaforrások hasznosításának céljára szolgáló területet kell kijelölni.

Budapest kétszintű önkormányzati rendszerének következtében az FRSZ hivatott biztosítani a város két eltérő kompetencia szintjének településrendezési kapcsolódását, az egymást szervezően kiegészítő fejlesztésekre és működtetésre törekedve.

Kerületfejlesztési koncepciók

A kerületi településfejlesztési koncepcióknak a főváros (településfejlesztési és területfejlesztési) koncepciójával egy irányba kell mutatniuk, azzal ellentmondásban nem lehetnek. A kerületi településfejlesztési koncepciókban meg kell határozni a területfejlesztési koncepciókban megfogalmazott célok megvalósulásának, kerületi szinten tervezhető beavatkozási területeit.

A kerületi önkormányzatok hatékonyabb eszközökkel rendelkeznek pl. a kisebb léptékű zöldfelületi-zöldterületi fejlesztések, környezetvédelmi beruházások terén. Az önkormányzati tulajdonú vagy kezelésű területeken a területfejlesztési koncepció céljaival összhangban mintaértékű programokat, projekteket lehet végrehajtani.

- új (kerületi szinten meghatározó) zöldterületek, városi terek, sportterületek létesítése az ellátatlan területeken
- a biológiai aktív felületek növelése (pl. erdőtelepítés, fasorok telepítése) a kerület kezelésében álló területeken

A csapadékvíz-elvezetés első sorban a kerületek feladata, főleg ott, ahol csak szennyvízcsatorna-hálózat épült ki. A vízvezetés helyett ösztönző rendszereket kell alkalmazni a csapadékvizek helyben tartására, valamint széles körű tájékoztatás szükséges az előnyökről, alkalmazható rendszerekről. A vizek visszatartásával egyúttal a felszíni vizek terhelése is csökken, melyek rendezése ily módon a vízszállító kapacitás megoldódásával már csak a mederállapokra és jogi helyzetre korlátozódik.

Helyi szintű közlekedés fejlesztése (lakóterületek forgalomcsillapítása, gyalogos felületek növelése, akadálymentes közlekedés feltételeinek biztosítása, kerületi kerékpáros hálózat kialakítása és kerékpártárolók telepítése).

KVSZ-ek

A kerületek építési szabályzataiban, szabályozási terveiben a fejlesztési koncepciókban és a településszerkezeti tervben megfogalmazott célokkal ellentétes, vagy azok megvalósulását gátló tervi javaslatok nem szerepelhetnek. Olyan építési övezetek és beépítési paraméterek szükségesek, melyek

- ▶ az értékvédelmet helyezik előtérbe,
- ▶ a kompakt, vegyes használatot biztosítják,
- ▶ a barnamezős beruházásokat preferálják a zöldmezőssel szemben,
- ▶ helyet biztosítanak a differenciált központrendszernek,
- ▶ a környezettudatos beépítési módokat és kialakítást és az urbanisztikai hatékonyságot követelik meg,
- ▶ a távlati igényeket is biztosító közterületi rendszer (hálózati és keresztmetszeti kialakítás) számára szükséges területbiztosítás,
- ▶ biztosítják a zöldfelületi intenzitás (biológiai aktív felületek) növekedését (megfelelő zöldfelületi minimumok meghatározása),
- ▶ megteremtik az egészséges környezeti feltételeket.

4. BUDAPEST TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁBAN SZEREPLŐ JAVASLATOK VÁRHATÓ HATÁSAINAK ELEMZÉSE MEGVALÓSULÁSUK ÉS MEG NEM VALÓSULÁSUK ESETÉN

4.1. A koncepcióban szereplő javaslatok részletező elemzése azok megvalósulása, illetve azok meg nem valósulása esetén várható hatásuk szerint KÖRNYEZETI szempontból

4.1.1. a termőföld mennyiségére

A **környezeti erőforrások védelme** a termőföldek megőrzésére is kiterjed. Ennek érdekében törekedni kell a **hatékony, kompakt városszerkezet** kialakítására. A jelentős városklimatológiai hatású termőterületek megtartása racionális termőföld-gazdálkodás, különböző (területhasználati) funkciók területi igényeinek harmonikus összehangolása révén érhető el. A hatékony, kompakt városszerkezet kialakítása során a cél hogy a területhasználat és az infrastruktúrák fejlesztése takarékosabb formát öltjön, az új területek igénybevétele helyett a már infrastruktúrával ellátott területek váljanak a fejlesztések célterületeivé, barnamezős területek „újrahasznosítása” váljon a város elsőrendű fejlesztési érdekévé.

- ▶ A javaslatok **megvalósulása esetén** a termőföld mennyisége lényeges mértékben nem változik. A meglévő, jó minőségű termőföldek az erdő-, illetve mezőgazdasági hasznosításra fenntarthatók.
- ▶ A javaslatok **meg nem valósulása esetén** a városi szétterülés formái, zöldmezős beruházások jelennek meg. A város belső tartalékterületeinek beépítése helyett, az ökológiai szempontból értékes, pótolhatatlan földterületek kerülnek felszámolásra.

4.1.2. a talaj minőségére

Budapest területén a korábbi ipari tevékenységekből eredően számos olyan létesítmény, potenciális szennyezőforrás található, melyek térségében beavatkozást igénylő talaj-, és talajvíz szennyezettséggel kell számolni. A **szennyező-források felszámolása, a kármentesítés**, további szennyezések megakadályozása kiemelten fontos az élhető városi környezet megteremtéséhez. Törekedve a kompakt városszerkezet kialakítására a barnamezős területek hasznosításra kerülnek, amely visszahat a talaj minőségére.

- ▶ A javaslatok **megvalósulása** esetén a szennyeződések felszámolásra kerülnek, a barnamezős területek kármentesítése során a talaj szennyezettsége csökken. A városszerkezetbe ékelődő, addig alulhasznosított területek bekapcsolnak a város életébe.
- ▶ A javaslatok **meg nem valósulása** esetén a talajszennyezés továbbterjedése, talajvízszennyezés veszélye áll fenn.

4.1.3. a földtani és ásványvagyonra

A célok megvalósulása, illetve meg nem valósulása a földtani és ásványvagyonra nincs hatással.

4.1.4. a levegő minőségére

A környezeti tényezők egészségügyi és pszichés értelemben is hatással vannak az emberi szervezetre, ezáltal befolyásolják az ember munkavégző képességét, a város élhetőségét. Budapest közlekedése jelentős környezetterhelő, légszennyező forrást jelent.

A globális klímaváltozás és a városi klímában megfigyelhető változások káros hatásai fokozottan érvényesülnek Budapesten is. A klímaváltozásért felelős üvegházhatású gázok kibocsátása az energiafogyasztással hozható összefüggésbe. Kiemelten fontos az épületek **energiahatékonyságát javító beruházások ösztönzése**. A cél eléréséhez egyrészt az energiafelhasználás csökkentése, másrészt a megújuló energiaforrások részarányának növelése szükséges.

- ▶ A javaslatok **megvalósulása** esetén a légszennyezés csökken. A kis károsanyag-kibocsátású gépjármű-technológiák, környezetbarát közlekedési módok (pl. vasút, kerékpár) előnyben részesítése, a modal-split arány növelése kedvezően befolyásolja a levegő minőségi állapotát. Emellett az épületek energiahatékonyságának javításával a városi életminőség növekszik.
- ▶ A javaslatok **meg nem valósulása** esetén az egészségügyi hatások, illetve a klímaváltozás hatásai erősödhetnek, egyre kevésbé lesz élhető a főváros. Az átszellőzési sávok beépítése esetén a város légcseréjében változások következnek be, a légszennyező anyagok feldúsulnak. Hosszútávon a területhasználat optimalizálása, az érzékeny vagy zavaró funkciók áthelyezése nélkül a környezeti konfliktusok nem csökkennek.

4.1.5. a vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)

Meghatározó jelentőségű természeti erőforrások a különböző vízkészletek is, amelyekkel mind minőségi, mind mennyiségi értelemben is felelősen kell bánni. A környezet és az élővizek védelme ma már megköveteli a keletkező **szennyvizek teljes mértékben történő megtisztítását**. Budapest szennyvíztisztítói hosszútávon kellő kapacitással és korszerű tisztítás technológiával bírnak.

Budapesten, főként a budai oldalon számos vízfolyás található, melyek egyrészt a felszíni vizek (csapadékvizek) természetes vízvezető hálózatai, ugyanakkor környezetformáló elemként és ökológiai kapocsként is megjelennek. A **kisvízfolyások revitalizációja** a vízpartok ökológiai funkciójának fejlesztésében játszik jelentős szerepet.

A korábbi ipari tevékenységből fennmaradt **barnamezős területek kármentesítése**, az ott található talajszennyezések felszámolása a felszín alatti vizek minőségében pozitív változást eredményeznek.

- ▶ A javaslatok **megvalósulása** esetén a felszíni és felszín alatti vizek minőségében javulás következik be. A Duna, főként a Ráckevei (Soroksári)–Duna-ág potenciális rekreációs lehetőségeket rejt magában, amelyek kihasználása a vízminőség javulása esetén válik lehetővé és teljes körűvé. A kisvízfolyások revitalizációja szintén kedvező irányban befolyásolja a szabadidő eltöltés lehetőségeit, emellett ökológiai szempontból és a zöldfelületi rendszer szempontjából kiemelkedően fontos.
- ▶ A javaslatok **meg nem valósulása** esetén a keletkező szennyvíz teljes körű megtisztítása, egyes városrészi területek csatornázatlansága a kisvízfolyások és a Duna vízminőségét tovább rontja. Ökológiai és az élővilág szempontjából kedvezőtlen hatású folyamatok indulnak el, illetve a meglévők továbbra is fennállhatnak. A vízparti rekreációs lehetőségek kihasználatlanok maradnak.

4.1.6. a hulladékgazdálkodás helyzetére

A Budapesten keletkező tetemes mennyiségű hulladék begyűjtése és ártalmatlanítása nagy teherként jelentkezik a város működtetésében, ezért a **keletkezett hulladékok csökkentését** kell megvalósítani. Az **újrahasznosítási arány növelése** révén hulladéknak minősülő anyagokat minél nagyobb arányban kell visszavezetni a használatba. A főváros közigazgatási területén jelenleg nem üzemel hulladéklerakó, de több **bezárt lerakó rekultivációja** időszerű.

- ▶ A javaslatok **megvalósulása** esetén akkor hulladékok keletkezésének megelőzése élvez prioritást és egyre kevesebb mennyiségű hulladék kerül a lerakókba. Az életciklus-szemléletű hulladékgazdálkodási politika kialakításával az erőforrások teljes életciklusában optimálisan csökkennek az összegződő negatív hatások. Az üzemem kívüli hulladéklerakók rekultiválásával használaton kívüli, vagy alulhasznosított területek visszakörülnek a városi élet körforgásába, környezeti terhelő hatásuk megszűnik.
- ▶ A javaslatok **meg nem valósulása** esetén a környezet terhelése növekszik. A keletkező hulladékok lerakása energetikailag nem hasznosul. A felhagyott ipari területek, valamint az illegálisan elhagyott hulladékok potenciálisan tovább veszélyeztetik a talajok és vizek minőségét, különösen az érzékeny karsztos és egyéb vízbázis-védelmi területeken.

4.1.7. a tájra (tájszerkezet, tájhasználat)

A fenntarthatóság biztosítása érdekében hatékony és kiegyensúlyozott városszerkezetet, vegyes funkciójú, **kompakt városi területhasználatot** és hálózati rendszert kell kialakítani, tiszteletben tartva a megőrzésre érdemes természeti és épített környezetet, az egyedi városkaraktert. A kiegyenlített városszerkezet területtakarékos módon érhető el, a természeti környezet tiszteletben tartása mellett. Meg kell őrizni és fejleszteni kell a külső kerületeket tagoló, a városba ékszerűen benyúló szabadterületeket, a zöldsávok, zöldterületek és erdők, valamint a vízfolyások és mezőgazdasági területek rendszerét

- ▶ A javaslatok **megvalósulása** esetén szabadterületekkel megfelelően tagolt tájszerkezet alakul ki. A szabad területek kiválóan alkalmasak arra, hogy az urbanus beépítés egybefüggő hőszigeteli közé ékelődve, azok kedvezőtlen klimatikus hatását megtöriék, biztosítsák. A lakóterületek indokolatlan terjeszkedésének megállításával a hegyvidéki területek tájképi értékei megőrizhetők.
- ▶ A javaslatok **meg nem valósulása** esetén a feleslegesen szétterülő és pazarló területhasználat a szabadterületek beépülését eredményezik, a harmonikus tájszerkezet megbomlik. Ez károsan hat ökológiai kapcsolatokra, az átszellőzési viszonyokra, a településklimára is.

4.1.8. az épített környezetre

Az épített környezet **értékeinek megőrzése** érdekében átfogóan igényes fejlesztési szemléletet kell erősíteni, ösztönözni. Meglévő védett elemek felújítása és hasznosítása, valamint új értéket létrehozása támogatandó. Ezáltal megőrizhetővé válik az egyes városrészek egyedi városkaraktere, és elkerülhetővé válik az utcaképben megjelenő, az elbontott épületnél gyengébb építészeti minőséget képviselő új épületek megjelenése.

További városrészek komplex rehabilitálása révén bővíthető a vonzó környezetet kínáló helyszínek száma. A vendéglátás, a tradicionális kereskedelem további fejlődése újabb területek felfedezésére ösztönzi az ott lakót és a látogatót egyaránt, így elősegíti a város felértékelődését.

- ▶ A javaslatok **megvalósulása** esetén az épített értékeink továbbra is megmaradnak, a város új értékes elemekkel bővíthet. Az új fejlesztések, átalakítások a megőrzött épületállománnyal szerves egységet képezve alkotják a főváros szövetét. Megőrizhető és erősíthető a város egyedi karaktere, amely egyre szélesebb körben válik ismertté. Budapest az európai turizmus kiemelt helyszíne marad, egyre kedveltebb turisztikai célterületté válhat.
- ▶ A javaslatok **meg nem valósulása** esetén az értékes, védelemre méltó értékek pusztulása felgyorsulhat, nem várható az új és a régi közötti összhang fejlődése, ezáltal a város fokozatosan elveszti egyedi, vonzó, arculatát.

4.1.9. a kulturális örökségre

A város kulturális intézményrendszerének fejlesztése révén kell elérni a kitűzött célt, hogy Budapest hosszú távon is a térség kulturális központja maradjon. Az anyagi és szellemi értékeket magába foglaló kulturális örökséget a fenntartható városfejlődés hajtóerejének kell tekinteni. E téren erős gyökerekkel rendelkező Budapest vonzó kulturális központként tud betölteni vezető szerepet a kelet-közép-európai városok között. Az épített és szellemi örökség, a kulturális javak együttesen jelentik a legsajátosabb helyi vonzerőt.

Budapest világhírű, rendkívül értékes épített öröksége meghatározó jelentőségű a város kulturális értékei között. A műemlékek már önmagukban is felkeltik a látogatók érdeklődését, vonzzák a turistákat, ezért az épített örökség fokozottan védendő.

Budapest történelme során kulturális központ rangot vívott ki magának. Kialakult a híres kávéházi kultúra, a múlt század elejének világhíre szert tevő költői, írói itt alkottak, megépültek páratlan gyűjteménnyel rendelkező múzeumaink, nemzetközi szinten is elismert művészek léptek fel nemzeti operaházunkban. E nagyszerű múlt után a színvonal jelenkori megtartása és továbbfejlesztése nagy felelősséget is jelent a mindenkori városvezetésnek.

A kulturális intézmények egyenlőten eloszlásban helyezkednek el a városban, a kiemelt intézmények a sokszínű belvárosi térségben sűrűsödnek. A Duna-part jelentős hosszúságú

szakaszán sajátos hangulatú, különleges kínálatot nyújtó létesítmények helyezkednek el. Itt találjuk a város világhírű fürdőkulturáját megalapozó fürdők nagy részét is.

A várostérképen jelenleg is hangsúlyosan kirajzolódó kulturális tengelyek: a Budai várat a Városligettel összekötő Andrásy út, valamint az erre merőleges Duna mentén elhelyezkedő intézmények továbbfejlesztése „hangsúlyozása” révén emblematikus városszerkezet elemekké alakítandók, növelendő az intézményrendszer áttekinthetőségét és javítandó annak elérhetőségét.

- ▶ A javaslatok **megvalósulása** esetén megvalósítható a történeti városi táj rehabilitációja, a történeti hangulatú városkép és az itt zajló kulturális rendezvények révén a hazai és a nemzetközi közvélemény Budapestet továbbra is az egyik legszebb, leglátványosabb, kulturálisan is kiemelkedő fővárosként fogja számon tartani.
- ▶ A javaslatok **meg nem valósulása** esetén Budapest imázsa leromlik, veszíti egykori fényéből és jelenlegi vonzásából.

4.1.10. az élővilágra (ökológiai hálózatra, védett természeti területekre, biodiverzitásra)

Budapest az épített értékek mellett egyedülálló természeti örökséggel is rendelkezik. Ennek védelme meghatározó a város vonzerejének megőrzése érdekében. Mivel a természeti területek sok esetben a rekreáció színterei is egyben, megőrzésük szempontjából további lényeges célkitűzés azok tehermentesítése. A terveken kijelölt, de még nem erdősített területeken erdőtelepítés megvalósítása, természetes folyamatokat követő erdőkezelés és erdőgazdálkodás elterjesztése szükséges. A vizes élőhelyek revitalizációja, fajmegőrzése fontos feladat.

- ▶ A javaslatok **megvalósulása** esetén a természeti értékek veszélyeztetettsége csökken, a természetvédelmi kezelés finanszírozási alapjainak újragondolása, a szabályozási háttér rendezése, a határos lakóterületi fejlesztések megfékezése révén. A vízpartok ökológiai funkciójának javítása, a vízfolyások menti területek összehangolt ökológiai és rekreációs fejlesztése, valamint az erdőtelepítések hatására az ökológiai kapcsolatok erősödnek, a hiányzó kapcsolatok megteremtődnek.
- ▶ A javaslatok **meg nem valósulása** esetén a természeti értékek degradálódása következik be. A rekreációs igényeket kielégítő zöldfelületek biztosítása nélkül (új zöldfelületek létesítése, meglévő zöldfelületek fejlesztése, valamint funkciókínálatuk bővítése) a természeti területeken tapasztalható jelenlegi intenzív területhasználat nem mérsékelhető. A városi széttelepülés az ökológiai kapcsolatokat károsíthatja. A vízparti területek revitalizációjának elmaradása a biodiverzitást csökkenti.

4.2. A koncepcióban szereplő javaslatok részletező elemzése azok megvalósulása, illetve azok meg nem valósulása esetén várható hatásuk szerint TÁRSADALMI szempontból:

4.2.1. a népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás),

A fizikai, műszaki, illetve társadalmi problémák területi koncentrációja felerősíti a társadalmi egyenlőtlenséget és rontja a kitörés esélyeit, mely a társadalom alsó részének talajvesztéséhez, illetve a bizonytalanságtól való félelem erősödéséhez vezethet. Az utóbbi években erőfeszítések történtek bizonyos krízisterületek kezelésére, ám a társadalmi, fizikai leromlás folyamatait sikeresen, fenntarthatóan megállító, visszafordító programok még nem indultak. Az esélyegyenlőség megteremtése azt a célt szolgálja, hogy a város által nyújtott szolgáltatások közül minden városhasználó elérje és igénybe vehesse azt, amelyre szüksége van. A város diszkrimináció nélkül mindenki számára megfelelő lehetőségeket biztosítson.

- ▶ A javaslatok **megvalósulása** esetén a főváros olyan multi-kulturális város lesz, ahol az idegenellenesség helyett a kultúrák és nemzetiségek egymás mellett élése egy sokszínű és izgalmas városi környezetet hoz létre. A szolgáltatások és programok csak tovább erősítik ezt az érzést, mely a turistákra is vonzó hatást gyakorol. A város területében megszűnnek a szegregált területek. A programok segítségével, és a szociális bérlakások számának növelésével a krízishelyzetbe került családokat még a teljes eladósodás előtt segítséget lehet nyújtani. A hajléktalanok számára is kinyílik a visszaintegrálódás lehetősége.

- ▶ A javaslatok **meg nem valósulása** esetén növekedni fog az idegenellenesség, és a diszkrimináció. A városban egyre több krízisterület válik szegregált területté. A leszakadó rétegeknek nem lesz esélyük arra, hogy krízishelyzeteikből kikerüljenek, növekedni fog a hajléktalanok száma.

4.2.2. a foglalkoztatásra,

A lakosság gazdasági aktivitásának fokozása a hozzáadott értéktermelés, a vállalkozások piaci fennmaradásának, a gazdaság fejlődésének és a szociális elosztás döntő tényezője. Budapesten a foglalkoztatási lehetőségek az országos átlagot meghaladóak, ezért a munkanélküliség mértéke hosszú távon is várhatóan annál alacsonyabb lesz. A foglalkoztatás növelésében és egyensúlyban tartásában azonban alapvetően meghatározó a gazdaság helyzete, a munkaadók piaci lehetőségei. A foglalkoztatás alakulására (kivéve a szociális alapút) ezért az önkormányzatnak közvetett – pl. elősegítő, orientáló, koordinatív – eszközei vannak.

A magasabb rendű tervekkel összefüggésben a következő társadalmi célok szerepelnek: korai iskolaelhagyás csökkentése, a köznevelés eredményességének és hatékonyságának növelése, felsőfokú képzettséggel rendelkezők arányának növelése, élethosszig tartó tanulás minőségének és az ahhoz való hozzáférés javítása, az időskorú foglalkoztatás, a gyakornoki munka és a fiatalok pályakezdésének elősegítése, intelligens szakosodás fokozása.

A foglalkoztatás gazdasági szempontú céljai, összefüggésben a fenntartható, érték- és tudásalapú gazdaságfejlesztéssel:

- rugalmas támogatási formák terjesztése a munkaerőpiacon (részmunkaidős, megbízási),
- feladat- és időorientált munkamódok terjesztése,
- térbeli mobilitás elősegítése (pl. helytől független állás, távmunka),
- monitoring az oktatás és a munkaerő piaci igények összehangolása érdekében,
- tudásintenzív (K+F+I), IKT- és „zöld” technológiákhoz való hozzáférés biztosítása.

- ▶ A javaslatok **megvalósulása** esetén növekszik a foglalkoztatás mennyiségi és minőségi értelemben, bővül a piacképes tudás és készség, az innováció. Ezáltal növekszik a hozzáadott érték, fejlődik a méretgazdaságosság, az uniós, ill. a magvető pénzek hasznosítása, javul az innováció gazdaságba és a háztartásokba történő transzformálása. Ezek eredményeként élénkül a gazdaság, bővülnek, növekednek a befektetések, a jövedelmek. Összességében javul az egyéni és a közjó közötti egyensúly (Nemzeti fenntartható Keretstratégia, az Új Széchenyi terv), ami a fenntarthatóság elvének egyik kritériuma.

- ▶ A javaslatok **meg nem valósulása** esetén a foglalkoztatásban növekszik a szociális alapú foglalkoztatás, ami társadalmi és gazdasági konfliktusokkal jár, a munkanélküliség növekedésével növekednek a költségvetési terhek, csökkennek a gazdaságfejlesztésre fordítható közpénzek, az átlagos jövedelem színvonal stagnál/csökken. A szűkülő foglalkoztatási szerkezet korlátozza a gazdaság mozgásterét, ezzel teljesítményét.

Növekszik a különbség a duális gazdaság fő csoportjai között, nevezetesen, a nagyobb és a nemzetközi gazdasági életben érdekelt cégek teljesítménye, innovációs fejlődése egyre inkább külföldi érdekltségű lesz, a kisebb hazai cégek leszakadnak, egyre több lesz a fennmaradásért küzdő vállalkozás. Budapest lemarad versenyképességben, egyre kevésbé tölti be a gazdaság motorja szerepét.

4.2.3. a szabadidő eltöltésre, a rekreáció területi feltételeire

A változó demográfiai arányok, a népesség fokozódó elöregedése, a gazdasági-társadalmi kihívások az életmód változását hozzák magukkal, aminek egyik megnyilvánulása az egészségmerőzés és az öngondoskodás, mely összefüggésben van a mozgásigénnyel, és amire a városnak területi kínálatot kell teremtenie. A tömegsportolási lehetőségek bővítése érdekében kiemelt rekreációs helyszínek létrehozása elsősorban a cél.

- ▶ A javaslatok **megvalósulása** esetén csökkennek a társadalombiztosítási rendszer és az egészségügyi ellátó hálózat terhei a tömegsport és az egészséges életmód szemlélet terjedésének köszönhetően. A versenysport fejlesztése a fiatalok aktív bevonását, motivációjának erősítését szolgálja.

- ▶ A javaslatok **meg nem valósulása** esetén a lakosság egészségi állapotára tett kedvező hatások nem következnek be, amely hosszú távon nem jó befektetés a társadalom számára. A közösségi életforma erősítésének fontos színterei nem alakulnak ki.

4.2.4. a népesség életminőségére és egészségi állapotára, szociális helyzetére,

Budapesten az oktatási-, nevelési, egészségügyi intézmények, tömegsport-létesítmények esetében az ellátás minőségét és az igénybevétel körülményeit a térbeli elhelyezkedés jelentősen meghatározza. Szükség van az intézmények típusának és sűrűségének az adott területen élő lakosság életszakasz szerinti összetételének megfelelő módosítására. A változó demográfiai tendenciák következtében a következő évtizedekben az idősek aránya jelentősen nőni fog. Az előregedés új szakaszában a várost és az ellátórendszerét a következményekre fel kell készíteni.

- ▶ A javaslatok **megvalósulása** esetén a népesség életminősége jelentősen javulni fog. Egyrészt a szolgáltatások a mostaninál optimálisabban, az idősödő társadalom igényeire fókuszálva lesznek elérhetőek. Az egészség minél hosszabb távú megőrzését a tömegsport kiszélesítése és a preventív akciók segítik. Az aktív időskor a nyugat-európai értelemben valósul meg, és nem kiszolgáltatottságot, mint inkább egy új fajta életformát jelent. Az erősödő szociális segítő hálózat kevésbé az önkormányzatokra, mint inkább az egyházi és civil szervezetekre támaszkodik, ezért kevésbé terheli a központi költségvetést.
- ▶ A javaslatok **meg nem valósulása** esetén a mostani negatív tendenciák továbbélését segíti elő: az egészségügy területén tovább nő a krónikus betegként jelentkezők száma. Közben az életkor kitolódik, az egészségben megélt évek száma nem növekszik, hanem csökkenni fog. Az idősek kiszolgáltatottsága és elmagányosodása erősödik.

4.2.5. a társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére.

A gazdasági válság idején az általános biztonságérzet csökken, ezért szükség van arra, hogy a lakosság reális biztonságérzete erősödjön, és a rendőrséggel szembeni bizalomhiány csökkenjen.

- ▶ A javaslatok **megvalósulása** esetén a városi környezet élhetőbbé válik, mely a fizikai rendezettség mellett a konszolidált környékeket jelenti. Eltűnnek azok a területek, melyek bizonytalanságot és gyakran alaptalan félelmet keltenek leromlott környezetük miatt. A városrehabilitáció során építészeti és szociális szakemberek segítségével alakulnak át a szegregált környékek és egy-két éven belül integrációjuk a hétköznapi ember számára is láthatóvá válik.
- ▶ A javaslatok **meg nem valósulása** esetén a krízisterületek és környékük továbbra is olyan helyek maradnak, melyeket az átlag városlakó elkerül, mert nem érzi biztonságban magát.

4.3. A koncepcióban szereplő javaslatok részletező elemzése azok megvalósulása, illetve azok meg nem valósulása esetén várható hatásuk szerint GAZDASÁGI szempontból:

4.3.1. a térszerkezetre (a térszerkezet alakulása, a területhasználat változásai, területek rendeltetésének változása, vagy használatának korlátozása, területi fejlődés térbeli korlátai),

A térszerkezet, mint térbeli fizikai keret, meghatározó szerepet tölt be a gazdasági folyamatok alakulásában. A következő évtizedekben az előrejelzések szerint a hagyományos energiaforrások kimerülésével párhuzamosan, általánosan kiemelt feladattá válik az energia- és a közlekedési igények relatív csökkentése, a megújuló/megújítható és helyi energiák hatékony előállítás és felhasználása. A javak előállítása, eljuttatása, felhasználása és újrafeldolgozása ciklusában felértékelődnek a helyi természeti-környezeti és humán adottságok, központi szerep jut a hozzáadott értéket előállító tudásnak. Korunkban a város- és területfejlesztésben a társadalmi és gazdasági életet átfogó egyik fő rendező elv a kompakt városi struktúra létrehozása, a lakó- a munka-, az üzleti és a rekreációs terek, valamint az oktatás és egészségügy együttesének minél kisebb területen minél egységesebb megvalósítása („rövid utak városa”, „slowcity”). Ebben kiemelkedő jelentőségű eszköz az elektronizáció: információáramlás, e-kormányzás, távmunka, távoktatás, online-vásárlás, stb.

- ▶ A javaslatok **megvalósulása** esetén fokozatosan kiépül a kompakt városok rendszere Budapesten és térségében, esély nyílik a gazdasági fenntarthatóság nagyvárosi körülmények közötti megvalósíthatóságára: a termékek, szolgáltatások előállításában a minél kevesebb anyag-, energia- és importtartalom elérésére. Mindez a meglévő beépített területek intenzív hasznosításával, a környezeti és lakóértékek őrzésével, gazdagításával jár együtt.
- ▶ A javaslatok **meg nem valósulása** esetén folytatódnak a kedvezőtlen tendenciák, az energiapazarlás, a belterületbe vonás extenzív területhasznosítási gyakorlata, ezzel a termékek, szolgáltatások előállításának költségnövekedése párhuzamosan a jövedelmek, hozamok csökkenésével. A folyamat nem teszi lehetővé a fejlesztési források felhalmozási gyakorlatának megvalósítását, ezért a város- és térségfejlesztés továbbra is követő magatartásra szorul, kiszolgáltatva az aktuális gazdasági konjunkturális helyzetnek. A befektetők érvényesítik helyzeti előnyüket, és újabb zöldmezős beruházások indulnak, hátráltatva a meglévő, alulhasznosított területek gazdaságfejlesztésbe vonását.

4.3.2. a településrendszerre,

Budapest és térségében a településrendszert a kerületi és az agglomerációs önkormányzatok alkotják. A települési együttműködés sokrétűsége, minősége a gazdasági hatékonyság fontos tényezője, mivel hatnak egymás környezeti és humán tényezőire, piacaira. Ezért a munkamegosztás racionális szervezése alapvető jelentőségű a gazdasági funkciók terítésében, a foglalkoztatás alakításában, az energiahasznosításban, a klímaközösségek szervezésben.

- ▶ A javaslatok **megvalósulása** esetén létrejön a közös környezeti, műszaki és humán infrastrukturális keretrendszer a gazdasági fenntarthatóság megvalósítására. Gazdasági tengelyek, klaszter-hálózatok fejlődnek ki elsősorban a helyi-térségi természeti és humán adottságokra építve, növelve a helyi gazdaság (piac, foglalkoztatás) szerepét.
- ▶ A javaslatok **meg nem valósulása** a települések elkülönülten próbálják megoldani gondjaikat. Célfüggvényükben a külső (uniós, állami, magánbefektetői) segítség keresése áll, ezzel növelve kiszolgáltatott gazdasági helyzetüket, amit tovább gyengít, hogy ezzel egymás vetélytársaivá válnak.

4.3.3. természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)

A természeti erőforrások közül a gyógy- és termálvizek emelendők ki. A nemzetközi trendekkel összevetve a főváros kihasználatlan potenciállal rendelkezik a gyógy- és termálvizekhez kapcsolódó turizmus területén. Az egyes fürdők felújítása és korszerűsítése mellett a szolgáltatási kínálat bővítésével, komplex fürdőnegyed létrehozásával az ide látogatók száma növelhető.

- ▶ A javaslatok **megvalósulása** esetén a termálkincsben rejlő gazdasági potenciál kihasználásra kerül, de hosszabb távon a vízkészlet megújulási rátát meghaladó mértékű felhasználása az erőforrás csökkenéséhez vezet.
- ▶ A javaslatok **meg nem valósulása** esetén kihasználatlan marad termálkincsben rejlő gazdasági potenciál. Ugyanakkor gyógy- és termálvíz készlet, mint természeti erőforrás fennmaradása továbbra is biztosított.

4.3.4. az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére,

Budapest és térsége az ország iparában, kereskedelmében vezető szerepet tölt be. Az iparban a mennyiségi termelés visszaszorulása mellett növekszik a minőségi, K+F+I tevékenység és az ipari szolgáltatás aránya. A főváros gazdasági szerkezetében a kereskedelem és a szolgáltatások aránya döntő mértékű. Egyre inkább előtérbe kerül a környezetvédelmi szempontokat figyelembevevő telephelyválasztás. Ebből következően az ipar és a kereskedelem (és szolgáltatások) elkülönülése a lakó-, intézményi, rekreációs és más humán funkcióktól csökkenő tendenciájú. Budapest és térsége ugyanakkor kiválóan alkalmas nagyobb ipari és kereskedelmi kapacitások befogadására (telepítő tényezők: képzett munkaerő, jó megközelítés, kiépült infrastruktúra, nagy vásárlóerő, nemzetközi kapcsolatok, képzés, stb.).

- ▶ A javaslatok **megvalósulása** esetén várhatóan növekedni fog a vegyes funkciójú területek száma, kiterjedése. A minőségi, K+F+I jellegű ipari tevékenység, a kereskedelem és a szolgáltatások egyre közelebb kerülnek, kerülhetnek a lakóhelyekhez. Ezzel párhuzamosan a városszéli nagy kereskedelmi központok egy része funkcióváltáson fog keresztül menni. A nagyobb ipari és kereskedelmi kapacitások a fő közlekedési tengelyekhez, a kijelölt gazdasági övezetekbe fognak települni, térbeli hálózatok (klaszterek) létrehozásával.
- ▶ A javaslatok **meg nem valósulása** esetén a jelenlegi tendenciák folytatódnak. A relatív stagnáló vásárlóerő és közlekedési költségek emelkedése miatt a városszéli nagy kereskedelmi központok kihasználatlansága növekszik, egyes területek barnamezős jellegűekké válnak. Nagyobb ipari kapacitások betelepülése véletlenül következhet be, ami gyors városrendezési és hatósági beavatkozásokat igényel, téves döntések kockázatával.

4.3.5. a mezőgazdaságra,

A mezőgazdaság szerepe a főváros gazdasági szerkezetében nem annyira jelentős, annak ellenére, hogy vannak jó termőhelyi adottságú mezőgazdasági területek. Mindazonáltal a koncepció javasolja termőföldekkel való takarékos gazdálkodást, az átlagosnál jobb minőségű termőföldek védelmét, az ökológikus gazdálkodás és a városi agrikultúra ösztönzését.

- ▶ A javaslatok **megvalósulása** esetén, a környezettudatos életmód terjedése és az energia- és költségtakarékosság kényszere felgyorsítja a városi kertek, kertészetek, gyümölcsösök létrehozásában és működtetésében gondolkodást. A termények kiváló felvevőhelyei a helyi piacok, őstermelői bolthálózatok. A környezet sokrétű megműveltsége növeli a városi lakhatóság, élhetőség minőségét, ami megjelenik az ingatlanhasználatban, funkciógazdagodásban. A városi agrikultúra jövedelemkiegészítő, foglalkoztató, környezetvédelmi és ezzel közösségépítő funkciója várhatóan erősödik.
- ▶ A javaslatok **meg nem valósulása** esetén veszélybe kerülhetnek, beépülhetnek a jó termőhelyi adottságú termőföldek, kihasználatlanul maradnak a foglalkoztatási, jövedelemszerzési, közösségépítési lehetőségek, a mezőgazdaság, ill. kertészet általi környezetgondozás.

4.3.6. az erdőgazdálkodásra

Mivel Budapesten az erdőterületek zöme közjóléti, illetve védelmi rendeltetésű, a gazdasági erdőterületek kiterjedése rendkívül alacsony. Gazdasági hatásuk ezért elhanyagolható, inkább ökológiai, klímajavító és jóléti hatást fejtenek ki.

4.3.7. az idegenforgalomra,

Az idegenforgalom, mint gazdasági tevékenység, egyre sokrétűbbé válik. A klasszikus városnéző és pihenő idegenforgalom mellett erősödik a szakmai, konferencia-, gyógy- és fürdő-, kulturális, világörökségi, csak szórakozást kereső, ill. a jutalomutazással egybekötött turizmus. Budapest és térsége adottságai jelentős tartalékokkal, egyedi attrakciókkal, ki nem használt lehetőségekkel rendelkezik. Cél a minőségi turizmus terjesztése minél több vendégéjszaka és költés elérésével.

- ▶ A javaslatok **megvalósulása** esetén Budapest hírneve erősödik, növekednek a turizmusból származó bevételek, amelyek révén újabb ágazati szegmensekben ér el javuló eredményeket (konferencia-turizmus, gyógyidegenforgalom, rekreáció, kulturális rendezvények, stb.). A források bővülése lehetőséget teremt a minőség folyamatos fejlesztésekre mind területi, mind ágazati vonatkozásokban.
- ▶ A javaslatok **meg nem valósulása** esetén a minőségi turizmus és új, vonzó attrakciók bevezetése helyett a meglévő kínálat további kihasználása folytatódik, növekszik a mennyiségi (tömeges és olcsó) idegenforgalom. A tendencia gazdasági szempontból kedvezőtlen, mert a bevételek alakulása elmarad a felújítási, karbantartási költségek növekedése mögött. Ezzel romlik az idegenforgalmi helyszínek vonzása, ami a kereslet és így a bevételek folyamatos csökkenésével jár.

4.3.8. a vízgazdálkodásra,

A természeti erőforrások közül kiemelt fontossággal bírnak vízkészleteink. A jó minőségű ivóvíz – a megfelelő ivóvízhálózat és rendelkezésre állás mellett – nélkülözhetelen erőforrásunk. Az élővizek védelme csak a szennyvizek teljes mértékű megtisztítása mellett valósulhat meg.

- ▶ A javaslatok **megvalósulása** esetén a vízkészletekkel való tudatos gazdálkodás részben az ivóvízfogyasztás csökkentését, részben a csapadékvíz elvezetésének mérséklését és a hálózat tehermentesítését eredményezi.
- ▶ A javaslatok **meg nem valósulása** esetén a vízkészletek veszélyeztetése növekszik, továbbá az egyre szélsőségesebb időjárási események miatt az árvízi védekezés nehézségei erősödnek, az árvízvédelmi védművek állaga fokozatosan romlik, a csatornahálózat terhei nőnek.

4.3.9. a térség eltartó képességére és versenyképességére,

Budapest és térsége eltartó képessége és a gazdaság versenyképessége nemcsak egymással függ össze szervesen, hanem – és ma már ez kijelenthető – a fenntarthatóság biztosításával is. Szükséges feltétel az egészségügyi és az oktatási-képzési rendszer fejlesztése, az innováció eredményeinek gazdasági életbe ültetésének felgyorsítása. A közös nevezős nevező a minél alacsonyabb anyag- és energiaigényű, de minél nagyobb hozzáadott értéktartalmú termékek, szolgáltatások előállításának a természeti-környezeti feltételek védelme, gazdagítása mellett.

- ▶ A javaslatok **megvalósulása** esetén a javuló versenyképesség révén keletkező jövedelem- és vagyongyarapodás javítja az életminőséget, az üzleti klímát, általában a munkavégzés körülményeit, ezzel Budapest és térsége eltartó képességét.
- ▶ A javaslatok **meg nem valósulása** esetén az eltartó képesség csökken, növekszik a versenyképes tudással rendelkező emberek, vállalkozások, intézmények elvándorlási hajlandósága és a térség tényleges elhagyása, amely a csökkenő fejlesztésekben, egyben a versenytársak erősödésben jelentkezik. A csökkenő fejlesztési források negatív spirált indítanak el a gazdaságban, szűkítve a versenyképes tevékenységek körét, rontva a térség eltartó képességét.

4.3.10. műszaki infrastruktúrára (elérési távolságok és idők, kapcsolati hiányok, nagyberuházások kivitelezési költségeit befolyásoló tényezők, mint például domborzati viszonyok, műtárgyak),

A globalizálódó világban a közlekedéssel szembeni elvárás – akár személyszállítás, akár áruszállítás történik – a sebességének növelése (a közlekedéssel eltöltött idő csökkentése), a fajlagos költségeinek csökkentése, az általa okozott környezeti károk mérséklése a folyamatosan növekvő mennyiségi és minőségi igények mellett. A közlekedés ezeknek az elvárásoknak csak a permanens műszaki fejlődés révén tud eleget tenni, ezért igen szoros kölcsönhatásban van a gazdasággal, egyrészt kiszolgálja azt, másrészt az innovációs igénye révén fejleszti is azt.

- ▶ A javaslatok **megvalósulása** esetén a komplex szerepkörnek megfelelő közlekedési rendszer hozzájárul egyrészt Budapest (és a hozzá funkcionálisan kapcsolódó várostérség) nemzetközi szinten szükséges versenyképességéhez, másrészt saját maga számára a sikeres nagyvárosi életér megteremtéséhez.
- ▶ A javaslatok **meg nem valósulása** esetén az elégtelen külső közlekedési kapcsolatok versenyhátrányba hozhatják a várost, jelentős gazdasági problémákat okozva (befektetések elmaradása). A nem megfelelő belső közlekedési rendszer pedig hosszú távon komoly társadalmi problémák forrásává válhat (elváándorlás), és azon keresztül szintén a gazdasági nehézségeket fokozhatja.

4.3.11. az energiaellátásra.

A környezeti erőforrások védelme és fenntartható használata, valamint a természeti értékek megőrzése érdekében jelentős mértékben csökkenteni szükséges a klímaváltozásért felelős üvegházhatású gázok kibocsátását, mely az energiafogyasztással hozható összefüggésbe. Az energiafogyasztás csökkentése mellett az energiamix megfelelő megválasztásával, az atomenergia mellett előtérbe kell helyezni a megújuló energiák részarányának növelését. A környezettudatos energiagazdálkodás nagymértékben hozzájárul a klímaváltozás káros hatásainak enyhítéséhez. A meglévő épületállomány komplex energetikai felújítása révén jelentős energia-megtakarítás érhető el.

- ▶ A javaslatok **megvalósulása** esetén a hősziget-hatás enyhíthető, az energiafelhasználás csökkenthető, a megújuló energiaforrások részaránya növekszik, hosszútávon a földgázimport-függőség csökken.
Az intelligens energiaellátó és elosztó hálózat létrehozásával a visszatáplálás és a fogyasztók közötti elosztás rugalmas rendszere biztosítottá válik, utat nyitva a nagyobb napelem-parkok, széléróművek villamos hálózatba történő integrálhatóságának.
- ▶ A javaslatok **meg nem valósulása** esetén a földgázimport-függőség erősödik, a távhő-hálózat üzemeltetésének gazdaságossága nem lesz javítható, versenyképessége tovább csökken. A CO₂-kibocsátás növekedésével fokozódnak a klímaváltozás káros hatásai. Megújuló energiaforrások vonatkozásában kiaknázatlan marad a hazai kiemelkedő geotermikus potenciál.

A területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet előírásai alapján, Budapest területfejlesztési koncepciója javaslattevő fázisának megalapozó munkarészeként készült.

A területfejlesztési koncepció javaslattevő munkafázisával párhuzamosan készülő hatásvizsgálat a koncepció céljainak várható környezeti, társadalmi és gazdasági hatásait, illetve a javasolt változások prognosztizált következményeit tárja fel. A hatásvizsgálat a várható hatások felmérése, elemzése ismeretében, a részletes és általános következtetések levonása után, a koncepció célrendszerének tervezése folyamán jelezte az esetlegesen káros, kevésbé előnyös hatásokat. Így a koncepcióalkotás és a hatásvizsgálat folyamata egymás felé oda-vissza csatolva alakította ki a végleges, a káros hatások mérséklésére és ellentételezésére is javaslatot adó koncepciót.

A hatásvizsgálat készítése folyamán, a koncepciót összevetve a vele megegyező tervi szinten elhelyezkedő Pest megye területfejlesztési koncepciójával, megállapításra került, hogy a megfogalmazott célok a kölcsönös előnyök szem előtt tartásával kerültek meghatározásra, szinergikus hatással egymást erősítik. A hatásvizsgálat belső konzisztencia vizsgálata megmutatta, hogy a stratégiai célok sem tartalmaznak ellentmondást, egymással ütköző célok a célrendszerben nem szerepelnek, kisebb-nagyobb mértékben kapcsolódnak egymáshoz, erősítik egymást.

A koncepció a feltárt környezeti konfliktusokra megfelelő javaslatokat határozott meg. A környezeti konfliktusok értékelése rávilágított, hogy a célok meg nem valósulásának jelentős környezeti, társadalmi és gazdasági hatásai lennének. Így például a növekvő energiafelhasználás és a kedvezőtlen városszerkezet miatt fokozódó környezeti terhelésekre, és ezáltal romló életkörülményekre, illetve demográfiai folyamatokra lehet számítani.

Ezzel ellentétben a koncepció megvalósulása kedvező hatásokat eredményez mind környezeti, társadalmi és gazdasági szempontból. Céljainak megvalósulása néhány esetben ugyan eredményezhet kisebb káros hatásokat is, melyek azonban kezelhető mértékűek. Ilyen káros hatással lehet a hiányzó közlekedési infrastruktúra elemek kiépítése (zaj- és légszennyezés) vagy éppen az egyes célok egyoldalú megvalósítása (pl. a turizmus egyoldalú fejlesztése okozta környezeti és társadalmi konfliktusok). Mindezen káros hatások megfelelő beavatkozásokkal illetve arányos fejlesztésekkel kiküszöbölhetők, mérsékelhetők.

Ennek megfelelően a koncepcióban a káros környezeti, gazdasági és társadalmi hatások minimalizálására, illetve ellentételezésre megfogalmazásra kerültek a megfelelő javaslatok, így **összességében javuló életfeltételeket teremt, biztosítja a környezeti erőforrásokkal történő hatékony és fenntartható gazdálkodást, hozzájárul a gazdasági versenyképesség fokozásához.**